

Euroopan oikeusasiamies
Vuosikertomus
2017

FI

Sisällysluettelo

Johdanto	2
Vuosi 2017 pähkinäkuoressa	5
Keskeiset aiheet	7
2.1 Oikeus tutustua EU:n asiakirjoihin	8
2.2 EU:n päätöksenteon vastuuvollisuus	10
2.3 Eturyhmätoiminnan avoimuus	12
2.4 Perusoikeudet	14
2.5 Eettiset kysymykset	15
2.6 EU:n virastot ja muut elimet	16
2.7 EU:n sopimukset ja avustukset	18
2.8 Kansalaisten osallistuminen EU:n päätöksentekoon	18
Viestintä ja yhteistyö	20
3.1 Hyvän hallinnon palkinto	21
3.2 Viestintä	23
3.3 Suhteet EU:n toimielimiin	24
3.4 Euroopan oikeusasiamiesten verkosto	28
Kantelujen käsittely: miten oikeusasiamies auttaa	32
4.1 Kantelujen tyyppi ja lähde	34
4.2 Kantelun kohteena olleet toimielimet ja elimet	39
4.3 Kantelujen aiheet	40
4.4 Tulokset	41
4.5 Oikeusasiamiehen ehdotusten noudattaminen	44
Resurssit	45
5.1 Talousarvio	46
5.2 Resurssien käyttö	46
Näin otat yhteyttä Euroopan oikeusasiamieheen	47

Johdanto

Emily O'Reilly, Euroopan oikeusasiamies

Minulla on ilo esitellä vuoden 2017 vuosikertomus.

Vuosi on jälleen kerran ollut erittäin kiireinen ja antoisa. Se toi myönteisiä tuloksia kaikille oikeusasiamiehen toimiston palvelemille henkilöille monilla tärkeillä aloilla. Euroopan parlamentin tuesta ja EU:n toimielinten, elinten ja virastojen tiiviistä yhteistyöstä on jälleen kerran ollut paljon apua oikeusasiamiehen työssä.

Kansalaisten oikeus tutustua ja osallistua EU:n lainsäädäntötyöhön oli huomion keskipisteenä tutkimuksissa, jotka kohdistuivat neuvoston vastuuvollisuuden sekä parlamentin, neuvoston ja komission välisiin epävirallisiin kolmenvälisiin neuvotteluihin uusia säädöksiä ehdottaessa. Näillä alueilla on jo tapahtunut myönteisiä muutoksia, ja edistymistä seurataan edelleen vuonna 2018.

Yhdistyneen kuningaskunnan päätös erota EU:sta toimi kimmokkeena oikeusasiamiehen aloitteelle, joka koski brexit-neuvottelujen avoimuutta ja kaikkien kansalaisten oikeutta saada tietoa neuvottelujen todennäköisistä tuloksista. Oikeusasiamiehen toimisto aikoo varmistaa jatkossakin, että kaikilla on tilaisuus saada äänensä kuuluville tänä haastavana kautena. Oikeusasiamies pyrkii edistämään sidosryhmien osallistumista ja varmistamaan, että kenelläkään ei ole etuoikeutettua mahdollisuutta vaikuttaa pääneuvottelijoihin.

Oikeusasiamiehen toimisto oli erityisen tyytyväinen Euroopan ulkosuhdehallinnon maksuttomista harjoitteluista tehdyn tutkimuksen tuloksiin. Oikeusasiamies huomautti, että EU:n perussopimuksissa vahvistettua sitoutumista syrjimättömyyteen ei noudatettu, kun harjoittelijoille ei maksettu, koska tällöin ainoastaan hyvin toimeentulevilla nuorilla oli varaa hyödyntää näitä mahdollisesti arvokkaita mahdollisuuksia. Korkean edustajan Federica Mogherinin hyvin myönteisen vastauksen ansiosta parlamentti ja neuvosto päättivät osoittaa Euroopan ulkosuhdehallinnolle talousarvion, josta se voi maksaa harjoittelijoille edustustoissa eri puolilla maailmaa. Oikeusasiamies jatkaa tämän myönteisen toimen käytännön tulosten seurantaa.

Oikeusasiamies julkaisi EU:n virkamiehille yksinkertaisen oppaan, jossa on ohjeita lobbaajien kanssa toimimista varten. On ilahduttavaa, että komissio käyttää sitä nyt henkilöstönsä kouluttamisessa.

Kun henkilöt hakevat EU:n asiakirjoja avoimuusasetuksen ((EY) N:o 1049/2001) nojalla, voidaan tarvita nopeaa toimintaa. Siksi oikeusasiamiehen toimisto on ottanut käyttöön uuden nopeutetun menettelyn tällaisia kanteluja varten. Oikeusasiamies pitää ilahduttavana, että alustavat tulokset ovat myönteisiä. Tämä voitiin toteuttaa komission kanssa tehdyn yhteistyön ansiosta, ja oikeusasiamies oli kiitollinen komission yhteistyöhön perustuvasta lähestymistavasta.

Perusoikeuksia koskeva työ jatkui Frontexia koskevilla tapauksilla ja tutkimuksella, joka kohdistui EU:n ja Turkin julkilausumaan maahantulijoiden palauttamisesta Kreikasta Turkkiin.

Euroopan keskuspankkia ja Euroopan investointipankkia koskevassa toiminnassaan oikeusasiamies kannusti lisäämään vastuuvollisuutta. Oikeusasiamies kävi myös hyödyllisen keskustelun euroryhmän puheenjohtajan kanssa kyseisen tärkeän ryhmän vastuuvollisuudesta, vaikka se ei olekaan virallinen EU:n toimielin.

Lisäksi toimisto jatkoi arvokasta yhteistyötä Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kanssa, ja Brysselissä pidetty kokous oli jälleen kerran innostava ja mielenkiintoinen.

Henkilökohtainen kohokohtani vuonna 2017 oli Euroopan oikeusasiamiehen hyvän hallinnon palkintotilaisuuden avaaminen. Oli hienoa päästä näkemään tapahtumaan osallistuneiden EU:n virkamiesten erinomaista työtä ja toteamaan heidän ansaittu ylpeytensä tekemästään työstä.

Vuosi 2017 olikin kaikkiaan kiireinen ja menestyksekkäs. Odotan innolla kyseisen menestyksen jatkumista myös tulevana vuonna yhdessä kanssamme työskentelevän EU:n henkilöstön kanssa.

Emily O'Reilly

1

Vuosi 2017
pähkinäkuoressa

Tammikuu

Tutkimus EKP:n osallistumisesta G30-ryhmän toimintaan aloitettiin

Heinäkuu

Tutkimus Euroopan lääkeviraston toiminnasta ennen hakemusten toimittamista aloitettiin

Helmikuu

Oikeusasiamies pyysi Euroopan ulkosuhdehallintoa maksamaan EU:n ulkomaan edustustojen harjoittelijoille

Elokuu

Neuvosto vastasi oikeusasiamiehelle lainsäädäntötyönsä vastuuvollisuudesta

Maaliskuu

Hyvän hallinnon palkintojen saajat julkistettiin

Syyskuu

Oikeusasiamies ilmaisi tyytyväisyytensä ehdotuksiin komission jäsenten eettisten sääntöjen tiukentamisesta

Huhtikuu

Oikeusasiamies vastaanotti Schwarzkopf Europe -palkinnon Berliinissä

Lokakuu

”EU:n virastot – Maineen vahingoittumisen riskin hallinta” – oikeusasiamiehen tapahtuma

Toukokuu

Komissio sitoutui ennennäkemättömään avoimuuteen brexit-neuvotteluissa

Marraskuu

Oikeusasiamies esitteli työtään Euroopan parlamentissa

Kesäkuu

Euroopan oikeusasiamiesten verkoston vuosikokous Brysselissä

Joulukuu

Kirje puheenjohtaja Tuskille eturyhmätoiminnan avoimuudesta

2

Keskeiset aiheet

Euroopan oikeusasiamies auttaa kansalaisia heidän asioidessaan Euroopan unionin (EU:n) toimielinten, elinten ja virastojen kanssa. Ongelmat vaihtelevat päätöksenteon avoimuuden puutteesta asiakirjoihin tutustumisen estämiseen, perusoikeuksien loukkaamiseen ja sopimusasioihin.

2.1 Oikeus tutustua EU:n asiakirjoihin

Oikeus tutustua EU:n asiakirjoihin ja tähän liittyvät avoimuutta koskevat asiat muodostivat suurimman osan tutkimuksista myös vuonna 2017. Asiakirjapyyntöissä aika on usein ratkaisevan tärkeä asia, joten oikeusasiamies päätti ottaa näitä kanteluja varten käyttöön uuden nopeutetun menettelyn, jonka ansiosta pyydetyt asiakirjat voitaisiin toimittaa viikkojen eikä kuukausien kuluessa. Toimisto aloitti nopeutetun menettelyn kokeilujakson syksyllä 2017, ja se otetaan kokonaan käyttöön vuoden 2018 aikana.

Alice Stollmeyer

#Transparency complaints keep @EUombudsman busy.
#TeamJunckerEU #EUinstitutions #EUagencies

Avoimuuteen liittyvät kantelut pitävät Euroopan oikeusasiamiehen kiireisenä.

Suurin osa kanteluista koski Euroopan komissiota. Seuraavaksi eniten kanteluita tehtiin EU:n virastoista.

Yksi onnistuneesti päätökseen saatettu asiakirjoihin tutustumista koskeva asia vuodelta 2017 liittyi Euroopan raja- ja merivartiostoon (Frontex). Tapaus käsiteltiin ennen nopeutetun menettelyn käynnistämistä. Sen aiheena oli erään toimittajan esittämän pyynnön käsittely Frontexissa. Toimittaja oli pyytänyt oikeutta saada tutustua kaikkiin vakavista vaaratilanteista laadittuihin raportteihin, jotka liittyivät Bulgariassa vuosina 2015 ja 2016 toteutettuihin Frontexin operaatioihin. Toimittaja kääntyi oikeusasiamiehen puoleen, koska hän oli huolissaan siitä, ettei Frontex antanut hänelle kaikkia asiaa koskevia asiakirjoja, ja siitä, että sisältöä oli muokattu osittain tavalla, joka ei vastannut EU:n sääntöjä asiakirjoihin tutustumisesta (asetus (EY) N:o 1049/2001).

Tutkittuaan saatavilla olevat asiakirjat oikeusasiamies ehdotti, että Frontex poistaa osan sisällön muokkauksista, julkaisee enemmän asiakirjoja ja parantaa sisäistä asiakirjojen hakujärjestelmäänsä. Frontex toteutti nämä ehdotukset ja kehui hyvää yhteistyötä oikeusasiamiehen toimiston kanssa. Frontex totesi, että havainnot auttoivat lisäämään sen sisäistä tietoisuutta tarvittavista parannuksista asiakirjoihin tutustumista koskevien pyyntöjen käsittelyssä.

Kokeilujakso on jo osoittanut nopeutetun järjestelmän edut kantelijan kannalta. Oikeusasiamies toteutti asiakirjoihin tutustumista koskevan tutkimuksen komission päätöksestä lopettaa rikkomusmenettely Unkaria vastaan ydinvoimalaa koskevasta sopimuksesta. Tutkimuksen seurauksena kantelija sai suurimman osan pyytämistään asiakirjoista kuukaudessa.

Muut nopeutetun menettelyn mukaisesti käynnistetyt tutkimukset käsittelivät muun muassa tietovuotoihin liittyviä komission asiakirjoja ja neuvoston arviota ehdokkaiden soveltuvuudesta toimimaan unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen tuomareina tai julkisasiamiehinä.

Asiakirjoihin tutustumista koskevat kantelut – nopeutetun menettelyn aikataulun tavoitteet¹

1. päivä Lähetetään vahvistus, osoitetaan asia oikeusasiamiehen nopeutetun menettelyn tiimille

Päivissä Pyydetään asianomaiselta toimielimeltä kopioita asiakirjoista

10 päivässä Oikeusasiamiehen alustava kokous asiasta

20 päivässä Mahdollinen tapaaminen EU:n toimielimen kanssa

25 päivässä Mahdollinen 2. oikeusasiamiehen tapauskokous

35 päivässä Suositus, ratkaisuehdotus tai päätös

40 päivässä Sihteeristön ja oikeusasiamiehen hyväksyntä

Huomautus: 'Päivällä' tarkoitetaan työpäivää. Laskeminen alkaa ensimmäisestä työpäivästä asiakirjan vastaanottamisen jälkeen.

1. Tämä hahmotelma koskee tavanomaisia asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisia tapauksia, jotka eivät ole erityisen monimutkaisia.

2.2 EU:n päätöksenteon vastuuvollisuus

Jotta eurooppalaiset kokisivat olevansa osallisia EU:ssa, heidän on voitava seurata säädösehdotuksia koskevien keskustelujen kehitystä. Tämä on tervettä demokratian kannalta, mutta se voi myös käytännössä auttaa hälventämään väärinkäsityksiä siitä, miten EU:n säädökset laaditaan ja mikä on kansallisten hallitusten rooli. Siksi oikeusasiamies käynnisti [strategisen tutkimuksen](#) Euroopan unionin neuvoston lainsäädäntötyön avoimuudesta ja vastuuvollisuudesta. Hän esitti neuvostolle 14 kysymystä siitä, miten jäsenvaltioiden pysyvien edustajien ja pysyvien edustajien sijaisten sekä kansallisten virkamiesten yli 150 komitean ja työryhmän kokouksista syntyviä lainsäädäntöasiakirjoja käsitellään EU:n avoimuuslainsäädännön ja -standardien mukaisesti.

Neuvoston vastauksessa viitattiin neuvoston verkkosivuston parannuksiin ja tietojen säilyttämisen järjestelmään. Vastauksen jälkeen oikeusasiamies käynnisti julkisen kuulemisen. Kuuleminen sisälsi kysymyksiä siitä, mitä toimenpiteitä neuvosto voisi toteuttaa, jotta lainsäädäntöasiakirjojen löytäminen olisi helpompaa, mitä vaikeuksia suurella yleisöllä on neuvoston valmisteluelimiin liittyvien asiakirjojen saamisessa ja miten tärkeää on saada tietää kunkin jäsenvaltion kanta. Kuulemiseen saatiin 21 vastausta, joihin kuuluu parlamenttien, kansalaisyhteiskunnan ja yksittäisten henkilöiden ehdotuksia. Oikeusasiamies päätti myös tutkia asiakirjat, jotka liittyvät kolmen säädöksen otokseen vuodelta 2016. Tarkoituksena oli saada selville sisäinen menettely, jota neuvostossa käytetään asiakirjojen tallentamiseen, luokitteluun ja julkistamiseen EU:n säädösehdotuksina. Tutkimus saatetaan päätökseen vuonna 2018.

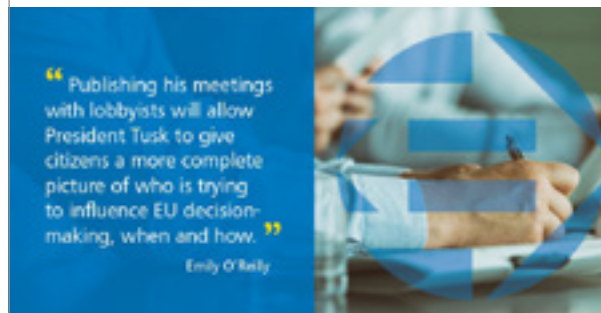
Vuoden 2017 loppupuolella oikeusasiamies käänsi huomionsa Eurooppa-neuvostoon, joka päättää EU:n yleisistä linjauksista ja poliittisista painopisteistä. Koska sen strateginen rooli on erittäin tärkeä, oikeusasiamies kirjoitti Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle Donald Tuskillle kysyäkseen, voisiko puheenjohtaja harkita

julkaisevansa tietoja kokouksistaan hänen ja hänen kabinettinsa sekä edunvalvojen välillä. Oikeusasiamies kysyi lisäksi puheenjohtaja Tuskillta, julkaistaanko EU-johtajien kaksivuotisesta työohjelmasta (EU-johtajien asialista) käymien keskustelujen kehitystä koskevat tilannekatsaukset.

European Ombudsman

@EUombudsman suggests that @eucopresident Tusk holds meetings only with registered lobbyists
<http://europa.eu/!vK37fT> #eucouncil #euco

Euroopan oikeusasiamies ehdottaa, että puheenjohtaja Tusk tapaisi ainoastaan rekisteröityneitä lobbaajia.

”Julkistamalla tapaamisensa lobbaajien kanssa puheenjohtaja Tusk antaa kansalaisille kattavamman kuvan siitä, kuka pyrkii vaikuttamaan EU:n päätöksentekoon ja milloin ja miten tämä tapahtuu.” Emily O'Reilly

EPACA

Working for greater #EUTransparency across all Institutions: @EUombudsman public consultation on Council preparatory groups' transparency in the legislative process

Työtä EU:n avoimuuden lisäämiseksi kaikissa toimielimissä: Euroopan oikeusasiamiehen julkinen kuuleminen Euroopan unionin neuvoston valmisteluryhmien avoimuudesta lainsäädäntöprosessissa.

Oikeusasiamiehen tavoitteena on parantaa EU:n lainsäädäntötyön vastuuvollisuutta ja mahdollisuuksia tutustua siihen. Siksi oikeusasiamies tarkasteli myös kolmikantaneuvottelujen avoimuutta. Kolmikantaneuvottelut ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston Euroopan komission läsnä ollessa käymiä epävirallisia neuvotteluja EU:n lainsäädäntöehdotuksista. Toimielimet vastasivat kertomalla, miten ne olivat ottamassa käyttöön vuonna 2016 esitettyjä oikeusasiamiehen ehdotuksia. Myönteisiin [muutoksiin](#) kuuluu yhteistä lainsäädäntöfoorumia koskevan työn aloittaminen. Sen tavoitteena on selkeyttää sitä, ketkä ylimmästä johdosta neuvottelevat kolmikantaneuvotteluissa, ja arvioida, miten tulevien kolmikantaneuvottelujen ajankohdat ja esityslistan tiivistelmät voidaan asettaa helpommin saataville.

Kolmikantaneuvottelujen avoimuutta ja neuvoston lainsäädäntöprosesseja koskevat tutkimukset käsittelevät EU:n säädösten laatimista. Joskus tarvitaan

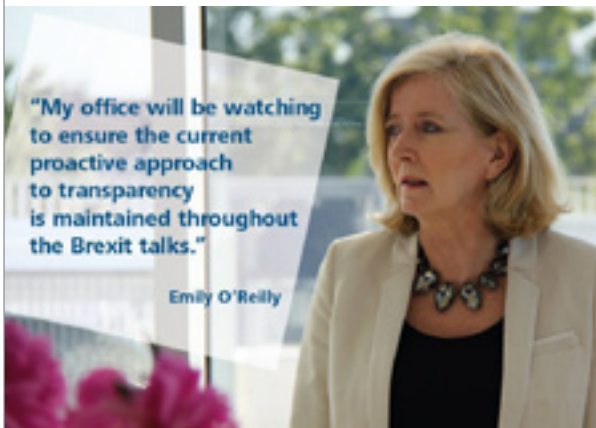
kuitenkin julkisia tietoja jo hyväksytyistä säädöksistä. Tämä koski muun muassa komission käyttämää järjestelmää, jolla se varmistaa, että EU:n säädökset pannaan asianmukaisesti täytäntöön jäsenvaltioissa. EU Pilot -hankkeena tunnetun järjestelmän avulla komissio toteuttaa jatkotoimia jäsenvaltioiden kanssa ilman, että sen on turvauduttava lakisääteiseen rikkomismenettelyyn. Oikeusasiamiehen saamien kantelujen mukaan järjestelmä ei kuitenkaan ollut avoin. Siksi oikeusasiamies päätti käynnistää **strategisen tutkimuksen**, jossa pyydettiin lisätietoja ohjelmasta ja siitä, mitä komissio tekee, jos jäsenvaltio viivyttaa toistuvasti vastaamista tai jäsenvaltion vastaus ei ole riittävän yksityiskohtainen. Oikeusasiamies saattoi tutkimuksen päätökseen syyskuussa ja antoi käytännön ehdotuksia, joiden ansiosta yleisön on helpompaa seurata komission toimia tällä alueella. Ehdotusten mukaan komission olisi muun muassa julkaistava luettelo käynnissä olevista EU Pilot -vuoropuheluista ja kunkin asiakokonaisuuden tilasta.

Oikeusasiamies kirjoitti **komissiolle** ja **neuvostolle** ennen brexit-neuvottelujen virallista käynnistämistä ja muistutti kumpaakin toimielintä avoimuuden merkityksestä, koska Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron ehdoilla on monenlaisia vaikutuksia yksilöille, perheille ja yrityksille. Toimielinten vastaus oli myönteinen. Komissio totesi, että se aikoi noudattaa ainutlaatuista ja ennennäkemätöntä avoimuutta, ja neuvosto aikoi laatia suuntaviivat asiakirjojen julkaisemisesta. Oikeusasiamiehen kirjeessä todettiin myös, että on tärkeää julkaista sidosryhmien panos, sillä sen merkitys todennäköisesti kasvaa neuvottelujen edetessä. Emily O'Reilly muistutti myös erikseen Euroopan oikeusasiamiesten verkostoon kuuluvia kollegojaan siitä, että he voivat käyttää oikeusasiamiehen toimistoa kanavana, jonka kautta voidaan välittää brexitiin liittyvien EU:n lainsäädännön ja käytännön kysymysten asiantuntijavastauksia komissiosta ja muista EU:n toimielimistä.

European Ombudsman

The Ombudsman welcomes Commission President @JunckerEU commitment to 'unique and unprecedented' transparency <https://www.ombudsman.europa.eu/en/press/release/faces/en/79475/html.bookmark> ... #Brexit

Euroopan oikeusasiamies on tyytyväinen Euroopan komission puheenjohtajan Jean-Claude Junckerin sitoutumiseen ainutlaatuiseen ja ennennäkemättömään avoimuuteen.

”Oikeusasiamiehen toimisto seuraa tilannetta sen varmistamiseksi, että nykyistä proaktiivista lähestymistapaa noudatetaan koko brexit-keskustelujen ajan.” Emily O'Reilly

2.3 Eturyhmätoiminnan avoimuus

Euroopan oikeusasiamies Emily O'Reilly puhuu Euroopan parlamentin toukokuussa järjestämässä EU:n avoimuusrekisteriä käsittelevässä työpajassa "EU Transparency Register – lobbying, Parliament & public trust".

Oikeusasiamiehen merkittävä strateginen tutkimus asiantuntijaryhmien avoimuudesta saatettiin päätökseen syksyllä 2017. Asiantuntijaryhmiin kuuluu satoja ryhmiä, jotka antavat komissiolle asiantuntevaa tietoa. Oikeusasiamies teki vuonna 2016 asiaa koskevan julkisen kuulemisen perusteella joitakin ehdotuksia, joiden tavoitteena oli parantaa näiden ryhmien valvontaa komissiossa. Komissio ilmoitti vuoden 2016 puolivälissä uudistavansa sovellettavia sääntöjä. Oikeusasiamiehen lopullinen päätös julkaistiin syksyllä 2017 aikataulussa, jonka ansiosta toimisto kykeni arvioimaan, oliko ilmoitetut uudistukset todella toteutettu.

Järjestelmään tehtyihin muutoksiin kuului oikeudellisesti sitovien sääntöjen ja poliittisen vastuuvuolisuuden käyttöönotto. Asiantuntijaryhmien jäsenten on myös kuuluttava avoimuusrekisteriin. Lisäksi ryhmän jäsenyydestä olisi järjestettävä julkinen hakumenettely, ja yksittäisiä asiantuntijoita varten olisi oltava eturistiriitakäytännöt. Oikeusasiamies totesi, että hän seuraa edelleen sitä, miten komissio panee täytäntöön kaksi oikeusasiamiehen antamaa erityistä suositusta asiantuntijaryhmistä. Suositukset koskivat tarkoituksenmukaisten ja kattavien pöytäkirjojen julkaisemista ja sitä, että ryhmän keskustelujen olisi yleisesti ottaen oltava avoimia.

Lähde: "Composition of the Commission's expert groups and the status of the register of expert groups", Euroopan parlamentti, sisäasioiden pääosasto, politiikkayksikkö D, talousarvioasiat.

Saatuaan toisen kantelun asiasta oikeusasiamies käynnisti tutkimuksen Euroopan keskuspankin (EKP) osallistumisesta [G30-ryhmän](#) toimintaan. G30-ryhmä on yksityinen Yhdysvaltoihin sijoittunut ryhmä, johon kuuluu joidenkin merkittävien yksityisten pankkien ja keskuspankkien johtajia sekä tiedemaailman ja kansainvälisten laitosten jäseniä. EKP valvoo joitakin edustettuna olevia kansainvälisiä pankkeja. Oikeusasiamiehen päätös tutkimuksen käynnistämisestä heijastaa EKP:n viime vuosina saamaa laajempaa pankkivalvontaan liittyvää vastuuta. Oikeusasiamiehen tapausten käsittelijöiden ja pankin edustajien välisessä kokouksessa tutkittiin asiakirjoja, jotka liittyivät EKP:n G30-ryhmän toimintaan osallistumisen luonteeseen, ja keskusteltiin niistä. Kokouksen perusteella oikeusasiamies esitti EKP:lle joitakin kysymyksiä.

Kysymykset koskivat G30-ryhmän kokoonpanoa ja rahoitusta sekä sitä, aikooko EKP julkistaa G30-ryhmän kokousten esityslistan ja sisällön, kuinka moneen kokoukseen EKP:n nykyinen pääjohtaja ja aiemmat pääjohtajat ovat osallistuneet ja kuuluuko G30-ryhmän jäseniin pankkeja, joita EKP tällä hetkellä valvoo. EKP vastasi, että se piti G30-ryhmän kokouksia yleisen

edun mukaisina ja että EKP:n pääjohtajan Mario Draghin jäsenyys G30-ryhmässä ei ole ristiriidassa EKP:n riippumattomuuden ja lahjomattomuuden kanssa. Vastauksen analysoinnin jälkeen oikeusasiamies suositteli, että Mario Draghi [keskeyttää G30-ryhmän jäsenyytensä](#) toimikautensa ajaksi pankin ja sen pääjohtajan suojelemiseksi käsitykseltä, jonka mukaan pankin riippumattomuus saattaa olla vaarassa. Oikeusasiamies suositteli myös, että tulevat EKP:n pääjohtajat eivät liity G30-ryhmän jäseniksi.

Toukokuussa pidetyssä vuotuisessa lehdistötilaisuudessa oikeusasiamies esitteli virallisesti ohjeluettelon, jonka tarkoituksena on opastaa virkamiehiä lobbaajien kanssa toimimisessa. Luetteloa on jaettu komissiossa ja neuvostossa sekä Twitterissä. Se toimii hyödyllisenä oppaana EU:n virkamiehille, ja sen avulla voidaan varmistaa, että he ovat tietoisia eturyhmätoiminnan eri muodoista.

Euroopan oikeusasiamies

FI

Käytännön suositukset

virkamiesten ja edunvalvojien väliseen vuorovaikutukseen

TEE NÄIN

- Ennen kuin tapaam edunvalvojia tai ennen kuin otat heiltä vastaan tapahtumakutsuja, varmista, että he ovat rekisteröityneet **EU:n avoimuusrekisteriin**.
- Valmistaudu hyvin ja tee perusselvityksiä tarkistaaksesi, mitä etuja he valvovat ja **kuka rahoittaa heitä**. Pyydä tarvittaessa lisätietoja.
- Varmista, että he/ne kertovat etukäteen **tapaamisen syyn/aiheen**, josta on tarkoituksellisesti keskusteltu, osallistujien nimet ja organisaatiot ja/tai asiakkaat, joiden puolesta toimitaan, sekä kaikki muut asiaankuuluvat tiedot.
- Arvioi yksityisten etujesi ja yleisen edun väliset mahdolliset **eturistiriidat** ja vältä niitä sekä arvioi myös, minkä kuvan yhteistyöstäsi voi saada.
- Pysähdy hetkeksi ja mieti**, miten sinun kannattaa menetellä, jos asia epäilyttää sinua. Kysy tarvittaessa neuvoa esimiehiltäsi. Jos saat heiltä hyväksynnän, lisää asiakirjoihin merkintä perusteluista.
- Tiedosta, että kaikki edunvalvonta ei tapahdu virallisissa yhteyksissä. Lobbausta voidaan tehdä myös satunnaisissa kohtaamisissa ja **sosiaalisissa tilanteissa**. Muista toimia aina ammatillisesti.
- Pidä tarkkaa **kirjaa** asioista ja merkitse muistiin muun muassa tapaamispäivä ja -paikka, osallistujien nimet, organisaatiot ja/tai asiakkaat ja käsitellyt aiheet. Käytä organisaatiosi virallista asiakirjajärjestelmää.
- Noudata sovellettavia **tiedonantovelvollisuuksia**. Julkista esimerkiksi komission tasolla edunvalvojien ja komission jäsenten, kabinetin jäsenten ja komission pääjohtajien välisiä kokouksia koskevat tiedot.
- Ilmoita lobbauskäytännöistä, jotka eivät ole hyväksyttäviä erityisesti EU:n avoimuusrekisterin edunvalvojia koskevien **menettelysääntöjen** perusteella.
- Perehdy esimerkiksi **kooulutuksessa** omaa organisaatiotasi koskeviin erityissääntöihin. Jos erityissäännöt poikkeavat näistä käytännön suosituksista, sovelletaan tavallisesti ensiksi mainittuja.

ÄLÄ TEE NÄIN

- Älä tapaa edunvalvojia, jotka eivät ole rekisteröityneet **EU:n avoimuusrekisteriin**, jos omat sääntösi kieltävät sen tai eivät suosittele sitä; pyydä edunvalvojaa rekisteröitymään, jos hän toimii avoimuusrekisterin soveltamisalan piirissä.
- Älä katso läpi sormien tapaamista pyytävien tai tapahtumiin kutsuvien henkilöiden **motiveja**. Lobbausta tekevät monet eri organisaatiot, mukaan lukien konsultit, asianajotoimistot, kansalaisjärjestöt, ajatushautomot ja ruohonjuuritason kampanjat.
- Älä tee yhteistyötä vain yhden tietyn edunvalvojan kanssa harkitsematta vastaavan mahdollisuuden antamista **muille ryhmille**.
- Älä hyväksy tapaamis- tai tapahtumakutsuja, jotka voivat saattaa organisaatiotasi **hankalaan tilanteeseen**.
- Älä unohda antaa asiaankuuluville kollegoillesi ja esimiehillesi **selvitystä** tapaamisista ja kokouksista niiden jälkeen.
- Älä hyväksy tai sovi tapaamisia **virka-aikojen** ja virallisten toimiltojen ulkopuolelle. Jos kuitenkin teet niin, harkitse asiasta ilmoittamista esimiehillesi ja pyydä kollega mukaasi.
- Älä tee tai sano mitään, mikä voitaisiin katsoa edunvalvojaa **suosivaksi kohteluksi**.
- Älä anna edunvalvojalle käsitystä siitä, että jokin tietty neuvo, ajatus tai tieto voi olla tai tulee olemaan **ratkaisevan tärkeä** päätöksenteossa.
- Älä jaa tietoja, joiden jakamiseen sinulla **ei ole lupaa**, tai käytä väärin luottamuksellisia tietoja.
- Älä ota edunvalvojalta vastaan **kestitystä** ilman huolellista harkintaa ja ellei se ole sovellettavien sääntöjen mukaista. Ilmoita tarvittaessa tiedot kaikista saaduista lahjoista tai vastaanotetusta kestituksesta.

2.4 Perusoikeudet

Oikeusasiamies käsittelee säännöllisesti kanteluja, jotka koskevat perusoikeuksia, kuten tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä. Marraskuussa 2017 saatettiin onnistuneesti päätökseen nuoren itävaltalaisen tekemä kantelu. Itävaltalainen oli tehnyt palkattoman harjoittelun EU:n edustustossa Aasiassa. Oikeusasiamies suositteli, että EU:n edustustoissa oleville harjoittelijoille maksetaan asianmukainen korvaus edustuston sijaintimaan elinkustannusten perusteella. Tällä tavalla mahdollisimman moni voi hakea näihin arvostettuihin harjoittelujaksoihin. Korkea edustaja Federica Mogherini suhtautui tähän suositukseen myönteisesti. Oikeusasiamies kirjoitti tämän jälkeen talousarvioviranomaisille ja korosti asian merkitystä ja muun muassa sitä, että se osoittaisi, että EU on sitoutunut noudattamaan syrjimättömyyden periaatetta saattamalla harjoittelupaikat ainakin joidenkin sellaisten henkilöiden saataville, joilla on muita vähemmän taloudellisia resursseja. Parlamentti ja neuvosto hyväksyivät marraskuussa vuoden 2018 talousarvion, jossa osoitetaan 1,2 miljoonaa euroa EU:n edustustoissa työskenteleville harjoittelijoille.

Espanjalaiset kansalaisjärjestöt ja kansalaiset kääntyivät oikeusasiamiehen puoleen komissiosta tehdyssä kantelussa, joka koski vuonna 2016 tehtyä EU:n ja Turkin välistä sopimusta. Sopimuksen mukaan Turkki ottaa takaisin Kreikkaan saapuvat laittomat muuttajat ja EU toimittaa Turkille lisää tukea. Kantelijat syyttivät komissiota siitä, että se ei vastannut lainkaan tai antoi riittämättömän vastauksen kantelijoiden esittämiin huoliin siitä, että sopimuksen vaikutusta Kreikasta Turkkiin palautettavien turvapaikanhakijoiden ja muuttajien ihmisoikeuksiin ei arvioitu. Oikeusasiamies pyysi komissiota sisällyttämään tuleviin sopimuksen täytäntöönpanoa koskeviin edistymiskertomuksiinsa erillisen osion, jossa keskitytään ihmisoikeuksia koskeviin riskeihin ja toimenpiteisiin, joilla niitä voidaan vähentää.

Erillisenä toimenpiteenä oikeusasiamies kirjoitti neuvostolle huomauttaakseen, että ainoa virallinen tietolähde EU:n ja Turkin välisestä sopimuksesta oli lehdistötiedote. Oikeusasiamies totesi, että unionin yleinen tuomioistuin oli vuoden 2017 alussa todennut, että EU:n ja Turkin julkilausumaa ei voida pitää Eurooppa-neuvoston tai minkään muun EU:n toimielimen hyväksymänä toimenpiteenä. Oikeusasiamies pyysi siksi neuvostoa harkitsemaan lehdistötiedotteen sanamuodon muuttamista siten, että se vastaa täsmällisemmin oikeudellista todellisuutta.

European Ombudsman

#EOpress: Ombudsman welcomes EU decision to pay trainees in EU foreign delegations
<http://europa.eu/!TR48JV>

Euroopan oikeusasiamies on tyytyväinen EU:n päätökseen maksaa EU:n ulkomaanedustustojen harjoittelijoille.

”Tämä osoittaa, että EU on sitoutunut noudattamaan syrjimättömyyden periaatetta saattamalla harjoittelupaikat ainakin joidenkin sellaisten henkilöiden saataville, joilla on muita vähemmän taloudellisia resursseja.” Emily O'Reilly

2.5 Eettiset kysymykset

Oikeusasiamies on ottanut useaan otteeseen julkisesti kantaa komission jäseniä koskevien vahvojen eettisten sääntöjen merkitykseen. Lisäksi Euroopan parlamentti ja useat kansalaisyhteiskuntaan kuuluvat ryhmät ovat kiinnittäneet asiaan huomiota. Näistä syistä komissio julkaisi syyskuussa ehdotukset, joiden tavoitteena on jälleen uudistaa komission jäsenten toimintaa koskevia sääntöjä ja perustaa eettinen komitea. Eettinen komitea tutkii muun muassa sitä, vastaavatko komission jäsenten suunnitellut toimet viranhoidon päättymisen jälkeen perussopimuksessa määrättyjä velvollisuuksia. Muutoksiin sisältyy muun muassa karenssiajan eli sen ajan pidentäminen, jona entisten komission jäsenten on ilmoitettava komissiolle aikeestaan harjoittaa ammatti-toimintaa. Komission jäsenen uusi ilmoitusjakso on kaksi vuotta ja entisen komission puheenjohtajan kolme vuotta. Toinen muutos on, että komissio julkaisee proaktiivisesti eettisen komitean lausunnot komission jäsenten virkakauden jälkeisistä työpaikoista. Komission toiminta ja eettisen komitean toimivalta ja asema olivat myös oikeusasiamiehen tutkimuksen kohteena. Oikeusasiamiehen tapausten käsittelijät tutkivat, miten eettinen komitea laati lausuntonsa useista entisistä komission jäsenistä (asiakokonaisuudet valittiin, koska ne kuvaavat eettisen komitean työtä), ja esittivät komissiolle useita kysymyksiä siitä, miten eettinen komitea tekee työtään. Oikeusasiamiehen analyysi komission vastauksesta ja sen julkisesti ilmoittamista muutoksista julkaistaan vuonna 2018.

Lisäksi oikeusasiamies päätti tutkimuksen komission säännöistä, jotka koskevat erityisneuvonantajien eturistiriitojen estämistä. Erityisneuvonantajat tarjoavat komission jäsenille tapauskohtaisesti asiantuntijaneuvontaa. Tutkinnan aikana komissio paransi järjestelmää, joten oikeusasiamies totesi kesäkuussa, että säännöt muodostavat yleisesti ottaen tyydyttävän perustan mahdollisten eturistiriitojen hallinnalle. Oikeusasiamies ehdotti kuitenkin, että komissio voisi toteuttaa muitakin parannuksia ja muun muassa ottaa käyttöön proaktiivisemman lähestymistavan eturistiriitojen arviointiin ja parantaa kansalaisten oikeutta tutustua erityisneuvonantajia koskeviin tietoihin.

Jotta julkishallinnon korkea eettinen taso voitaisiin säilyttää, on tärkeää panna täytäntöön niin kutsuttua pyöröovi-ilmiötä koskevat säännöt. Ilmiöllä tarkoitetaan tilannetta, jossa EU:n henkilöstö toisinaan siirtyy työskentelemään yksityissektorille tai luonnolliset henkilöt siirtyvät EU:n toimielimeen yksityissektorilta.

Siksi oikeusasiamies kirjoitti 15 toimielimelle ja laitokselle ja kysyi, miten ne panevat täytäntöön henkilöstösäännöissä (16 artikla) vahvistettuja pyöröovi-ilmiötä koskevia EU:n sääntöjä.

Kyseisten sääntöjen mukaan korkeat virkamiehet eivät saa harjoittaa edunvalvontaa entisten kollegojensa keskuudessa asioista, joista he ovat vastanneet palvelussuhteensa viimeisten kolmen vuoden aikana. Lisäksi sääntöjen mukaan kunkin toimielimen on julkaistava vuosittain tämän velvollisuuden täytäntöönpanoa koskevat tiedot, mukaan lukien luettelo arvioituista tapauksista. Oikeusasiamies toteutti myös aiempaan tutkimukseen jatkotoimia tarkastelemalla, miten komissio panee täytäntöön oikeusasiamiehen antamia ohjeita ja ehdotuksia siitä, miten pyöröovi-ilmiöön liittyvien tilanteiden käsittelyä voitaisiin parantaa. Tämän analyysin on määrä valmistua vuonna 2018.

European Ombudsman

Post-mandate activities - why did the @EU_Commission not issue a decision in the case of its former President?
[https://www.ombudsman.europa.eu/cases/correspondence.faces/en/81348/html.bookmark ...](https://www.ombudsman.europa.eu/cases/correspondence.faces/en/81348/html.bookmark...)

Toimikauden jälkeinen toiminta: miksi Euroopan komissio ei tehnyt päätöstä entisen puheenjohtajansa José Manuel Barroson tapauksesta?

”Entisten komission jäsenten velvollisuutena on noudattaa kunniallisuutta ja harkintaa hyväksyessään tiettyjä tehtäviä tai etuja toimikauden päätyttyä.” Emily O'Reilly

2.6 EU:n virastot ja muut elimet

EU:n virastoista ja muista elimistä tehtiin toiseksi eniten kanteluja vuonna 2017. Eräs oikeusasiamiehen [päättämistä](#) kanteluista koski sitä, miten Euroopan lääkevirasto (EMA) käsitteli kysymyksiä ihmisen papilloomavirus (HPV) -rokotteista. Oikeusasiamies tutki erityisesti, miten lääkevirasto toteutti lausuntopyyntömenettelyn HPV-rokotteesta kohdunkaulan syöpää varten. Lausuntopyyntömenettely on tekninen nimi menettelylle, jossa käsitellään jo markkinoilla oleviin lääkkeisiin liittyviä kysymyksiä.

Lausuntopyyntömenettelyn toteutti lääkeviraston lääketurvallisuuden riskinarviointikomitea, joka valvoo markkinoilla olevien lääkkeiden turvallisuutta. Komitea tutki, oliko HPV-rokotteen ja kahden oireyhtymän välillä syy-yhteyttä, ja totesi, että tällaisesta yhteydestä ei ole näyttöä. Oikeusasiamies katsoi, että komitean tieteellisestä näytöstä toteuttama tarkastelu oli kattava ja riippumaton. Emily O'Reilly kehotti lääkevirastoa antamaan jatkossa mahdollisimman paljon tietoa komiteoidensa tutkimustyöstä sekä lisätietoja sillä olevista asiakirjoista, jotta kansalaiset voisivat pyytää helpommin mahdollisuutta tutustua niihin.

EU Medicines Agency

The @EUombudsman concluded that EMA's safety review of HPV vaccines was complete and independent [#vaccineswork](http://bit.ly/2hMeFOF)

Euroopan oikeusasiamies totesi, että Euroopan lääkeviraston HPV-rokotteista toteuttama turvallisuusarviointi oli kattava ja riippumaton.

Euroopan lääkevirasto oli myös oikeusasiamiehen erillisen tutkimuksen kohteena vuonna 2017 Emily O'Reillyn omasta aloitteesta. [Strateginen tutkimus](#) käsitteli lääkeviraston järjestelyjä, jotka koskivat yhteydenpitoa lääkeyritysten kanssa, ennen kuin yritykset jättivät markkinoille saattamista koskevan lupahakemuksen. Oikeusasiamies totesi, että yhteydenpito on yleisen edun mukaista, jos se edistää laadukkaiden, vaikuttavien ja tunnistetusti turvallisten lääkkeiden kehittämistä ja saatavuutta. Riskinä on kuitenkin, että yhteydenpito saattaa vaikuttaa lääkeviraston tuleviin päätöksiin myyntilupahakemuksista.

Euroopan oikeusasiamiehen julkinen tapahtuma "EU:n virastot: Maineen vahingoittumisen riskin hallinta" lokakuussa. Kuvassa panelistit (vasemmalta oikealle): Sense about Science -järjestön johtaja Tracey Brown, EFSA:n toiminnanjohtaja Bernhard Url, Euroopan oikeusasiamies Emily O'Reilly, tapahtuman vetäjä Dave Keating, Euroopan kuluttajaliiton johtaja Monique Goyens ja ECHAN varapääjohtaja Jukka Malm.

Euroopan oikeusasiamies Emily O'Reilly ja panelisti Bernhard Url (EFSA:n toiminnanjohtaja) ja keskustelun vetäjä Dave Keating oikeusasiamiehen julkisessa tapahtumassa "EU:n virastot: Maineen vahingoittumisen riskin hallinta".

Syyskuussa oikeusasiamiehen tapausten käsittelijät tapasivat lääkeviraston edustajia ja keskustelivat lääkeviraston alustavasta vastauksesta tutkimukseen. Kyseisestä kokouksesta joulukuussa julkaistussa raportissa käsiteltiin tarkemmin oikeusasiamiehen huolenaiheita tästä hakemuksia edeltävästä toiminnasta. Tutkimus jatkuu vuonna 2018, ja vuoden ensimmäisenä neljänneksenä on määrä järjestää kohdennettu julkinen kuuleminen.

Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) oli ranskalaisen järjestön [kantelun](#) kohteena. Järjestö syytti EFSAa siitä, ettei se vastannut asianmukaisesti useisiin kysymyksiin, jotka koskivat sen roolia muuntogeenisen maissilajikkeen hyväksynnässä. EFSA noudatti oikeusasiamiehen ehdotusta ja antoi kantelijalle lisätietoja. Oikeusasiamies ehdotti myös, että EFSA julkistaa jatkossa lisätiedot, joita hakijat toimittavat vastauksena sen selvityspyyntöihin.

Oikeusasiamies emännöi säännöllisesti julkisia tilaisuuksia, joissa keskustellaan kattavasti hänen työhönsä liittyvistä aiheista. Lokakuussa aiheena olivat EU:n virastot ja se, miten ne hallitsevat maineen vahingoittumisen riskiä. Kansalaisten luottamus virastojen työhön on tärkeää, koska virastot auttavat varmistamaan muun muassa syömämme ruoan, käytössä olevien kemikaalien, käyttämämme lääkkeiden ja matkustamiseen käyttämämme lentokoneiden turvallisuuden. [Tapahtumassa](#) tarkasteltiin, miten

virastot voivat toteuttaa korkeatasoisen eettisyyden ja avoimuuden ja suojella siten itseään maineensa vahingoittumiselta.

Panelisteina olivat Bernhard Url, EFSA:n toiminnanjohtaja; Jukka Malm, Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) varapääjohtaja; Monique Goyens, Euroopan kuluttajaliiton (BEUC) johtaja; ja Tracey Brown, Sense about Science -järjestön johtaja. Bernhard Url totesi, että EFSA pyrkii varmistamaan, että kansalaiset luottavat sen työhön, keskittymällä pätevyYTEEN (eli työn laatuun) mutta myös luonteeseen (eli tapaan, jolla se tekee työtään). Jukka Malm totesi, että ECHA pyrkii täysin avoimeen toimintaan. Tämä tarkoittaa jo toteutettujen tutkimusten tulosten lisäksi vasta suunnitteilla olevaa työtä.

Bernhard Url

Thank you for the lively debate we had on a crucial matter for [#EUAgencies](#): public [#trust](#) in our work [#EOdebate17](#)

Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen toiminnanjohtaja Bernhard Url: "Kiitos vilkkaasta keskustelusta, jota kävimme EU:n virastoille tärkeästä asiasta: kansalaisten luottamuksesta työhömmme".

2.7 EU:n sopimukset ja avustukset

Komissio valvoo monia EU:n rahoittamia hankkeita. Se tekee perusteellisia tarkastuksia varmistaakseen, että julkisia varoja käytetään asianmukaisesti. Tämä kuitenkin aiheuttaa toisinaan riitoja, ja sopimuspuolet kääntyvät usein oikeusasiamiehen puoleen ratkaisun saamiseksi.

Esimerkiksi Belgiaan sijoittautunut voittoa tavoittelematon järjestö osallistui EU:n rahoittamaan hankkeeseen, jonka tavoitteena oli puuttua ikäihmisten kohtaamiin ongelmiin tieto- ja viestintätekniikan sovellusten käytössä. Organisaatio kääntyi oikeusasiamiehen puoleen sen jälkeen, kun komissio oli ilmoittanut aikovansa periä takaisin yli 85 000 euroa, koska käytössä oli komission mukaan epäluotettava työajan tallentamisjärjestelmä. Oikeusasiamies tutki asiaa ja totesi, että tarkastajat olivat havainneet, että kantelijan tekemä työ kahdessa toimitetussa tuotteessa oli asianmukaista, samoin kuin niihin liittyvä työaika. Siksi oikeusasiamies kehotti komissiota pienentämään

näihin kahteen tuotteeseen liittyvän takaisinperinnän määrää. Komissio hyväksyi oikeusasiamiehen ehdotuksen ja pienensi takaisin perittävää määrää lähes 37 000 euroa. Oikeusasiamiehen tutkimus muista esitetyn takaisinperinnän osa-alueista on vielä kesken.

Innovointiin erikoistunut alankomaalainen konsulttiyritys kuului konsortioon, joka oli toteuttanut komission yhteisrahoittaman hankkeen, jonka tavoitteena oli luoda ja toteuttaa vesi-innovaatiokumppanuus. Yritys kääntyi oikeusasiamiehen puoleen sen jälkeen, kun komissio oli todennut pienentävänsä avustusta hankkeeseen liittyvien huolenaiheiden vuoksi. Kantelija vastasi, ettei komissio ollut arvioinut hanketta asianmukaisesti. Tutkimuksen aikana komissio ehdotti, että se arvioisi hankkeen uudelleen ja ottaisi huomioon konsulttiyrityksen toimittaman uuden dokumentaation. Oikeusasiamies katsoi, että asia oli ratkaistu, ja päätti tapauksen käsittelyn.

2.8 Kansalaisten osallistuminen EU:n päätöksentekoon

Vuonna 2012 käyttöön otetun eurooppalaisen kansalaisaloitteen ansiosta kansalaiset voivat ilmaista tuensa toimintapolitiikalle tai ajatukselle, josta komission olisi heidän mielestään annettava säädös. Kun nykyinen oikeusasiamies Emily O'Reilly valittiin vuonna 2013, yksi hänen ensimmäisistä aloitteistaan oli strategisen tutkimuksen käynnistäminen eurooppalaisen kansalaisaloitteen menettelyn asianmukaisesta toiminnasta. Tällöin oli esitetty huolenaiheita siitä, että kansalaisaloitteen järjestäjät kohtasivat niin paljon teknisiä esteitä, ettei onnistuneen aloitteen toimittaminen ollut mahdollista. Oikeusasiamies teki useita ehdotuksia, joilla voidaan helpottaa allekirjoitusten keräämistä ja lisätä aloitteiden valinnan avoimuutta.

Vuonna 2017 oikeusasiamies antoi myös panoksensa komission kuulemiseen kansalaisaloitetta koskevan asetuksen uudistamisesta. Syyskuussa julkistetut komission ehdotukset sisältävät useita oikeusasiamiehen aiemmin ehdottamia piirteitä. Näitä olivat muun muassa maksuttoman verkkopohjaisen keräysjärjestelmän käyttöönotto kansalaisaloitteita varten, tietovaatimusten yksinkertaistaminen ja onnistuneen kansalaisaloitteen jälkeen toteutettavien kuulemisten valmistelun parantaminen sekä yleisön kuulemisiin osallistumisen edistäminen. Oikeusasiamies seuraa tiiviisti asian kehittymistä ja valvoo muun muassa sitä, selittääkö komissio riittävästi kansalaisaloitteita koskevat valintansa kansalaisille.

ECI Campaign

.@EUombudsman backs plea for #ECI revision. Thank you, Emily O'Reilly! #ECIreform #deardemocracy @Volksentscheid <http://www.citizens-initiative.eu/european-ombudsman/> ...

Euroopan oikeusasiamies tukee eurooppalaisen kansalaisaloitteen tarkistamista. Kiitos Emily O'Reilly!

Toinen tapa ottaa kansalaiset mukaan EU:n poliittiseen prosessiin on järjestää julkisia kuulemisia suunnitellusta lainsäädännöstä. Komissio, joka on vastuussa EU:n lainsäädännön laatimisesta, hyödyntää säännöllisesti näitä kuulemisia. Niiden hyödyllisyys riippuu kuitenkin siitä, miten hyvin ne ovat yksilöiden ja organisaatioiden saatavilla. Vuonna 2016 Espanjan kansalainen valitti oikeusasiamiehelle, että julkiset kuulemiset olivat harvoin saatavilla kaikilla EU:n 24 virallisella kielellä. Tutkimuksen aikana komissio laati uuden ja parannetun julkisia kuulemisia koskevan kielipolitiikan.

Uusien toimenpiteiden soveltaminen alkoi 28. huhtikuuta 2017. Niihin kuului esimerkiksi komission työohjelmaan liittyvien julkisten kuulemisten kääntäminen kaikille EU:n virallisille kielille. Uuden toimintapolitiikan myötä otettiin käyttöön myös menettely, jolla päätetään, mille kielille muut julkiset kuulemiset olisi käännettävä. Joulukuussa tekemässään päätöksessä oikeusasiamies totesi, että hän aikoi seurata uuden järjestelyn toteutusta, ja ehdotti, että komissio sisällyttäisi julkisia kuulemisia koskevalle verkkosivustolleen osion, jossa kerrotaan sen uudesta kielipolitiikasta ja selitetään, miksi osa kuulemisista ei ole saatavilla kaikilla EU:n kielillä.

3

Viestintä ja yhteistyö

3.1 Hyvän hallinnon palkinto

Maaliskuussa oikeusasiamies toimi ensimmäisen hyvän hallinnon palkintotilaisuuden emäntänä. Palkinnon saajaksi esitettiin **90 hanketta** tärkeimmistä EU:n toimielimistä sekä useista laitoksista ja muista elimistä. Palkintoja myönnettiin **seitsemässä kategoriassa**. Hyvän hallinnon yleispalkinto vuonna 2017 myönnettiin komission terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosastolle, joka edisti EU:n yhteistyötä elintärkeiden tietojen ja asiantuntemuksen jakamisessa miljoonien harvinaisista sairauksista kärsivien eurooppalaisten auttamiseksi.

Palkinnon saajiksi ehdotettiin muun muassa innovatiivisia keinoja ottaa kansalaiset mukaan päätöksentekoon, helposti käytettävissä olevien tietokantojen laatimista, yleisön kannalta helposti ymmärrettävien selitysten tarjoamista EU:n politiikasta ja ohjelmista, asiantuntijoiden kokousten suoratoistolähetystä ja tietotekniikan hyödyntämistä palvelujen tuomiseksi yleisön saataville tehokkaammin ja avoimemmin. Euroopan unionin neuvoston terveydenhoitoyksikkö sai myös erityispalkinnon työstään, johon kuului muun muassa Brysselin metroom tehdyn terrori-iskun uhrien auttaminen vuonna 2016.

Euroopan oikeusasiamiehen hyvän hallinnon yleispalkinnon vuoden 2017 voittajat komission terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosastosta vastaanottamassa palkintoaan Euroopan oikeusasiamieheltä Emily O'Reillylta.

Palkinto osoitti EU:n virkamieskunnan yksilö- ja yhteisötason pyrkimykset myönteiseen muutokseen. Oikeusasiamies totesi, että vaikka hänen toimistonsa tehtävänä on asettaa EU:n virkamieskunta vastuuseen, valvontatehtävään kuuluu myös tunnustuksen antaminen hyvin tehdystä työstä. Hän totesi myös, että oli erittäin sopivaa, että ensimmäinen palkintotilaisuus ajoittui Rooman sopimuksen merkittävän vuosipäivän tienoille.

Euroopan oikeusasiamiehen ensimmäisen hyvän hallinnon palkinnon palkintotilaisuus.

European Ombudsman

We have received some outstanding projects for the [#EOAward](#) & they are worth knowing in detail. Have a look here: <http://europa.eu/!UN47uU>

Euroopan oikeusasiamiehen hyvän hallinnon palkintoa varten on esitetty joitakin mainioita hankkeita, joihin kannattaa tutustua lähemmin.

3.2 Viestintä

Oikeusasiamiehen viisivuotisen strategian ("Kohti vuotta 2019") tavoitteena on lisätä toimiston vaikuttavuutta, merkittävyyttä ja näkyvyyttä. Näkyvyyden parantaminen auttaa varmistamaan, että kansalaiset, yritykset, kansalaisjärjestöt ja muut tahot tietävät, kenen puoleen he voivat kääntyä, jos heillä on EU:n toimielimiin liittyviä ongelmia.

Strategian vaikuttavan täytäntöönpanon ansiosta toimiston käsittelemien kantelujen kokonaismäärä kasvoi vuonna 2017 (1 880 kantelusta 2 181 kanteluun). Myös oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvien kantelujen määrä kasvoi (711 kantelusta 751 kanteluun). Kasvun myötä myös sellaisten tapausten määrä lisääntyi, jotka ovat monimutkaisempia ja vaikuttavat yhä useampiin yleisen edun mukaisiin kysymyksiin.

Oikeusasiamiehen toimisto on pyrkinyt tavoittamaan erityisesti sidosryhmiä, kuten elinkeinoelämän järjestöjä ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjä. Lisäksi toimisto pyrkii lisäämään oikeusasiamiehen näkyvyyttä joukkoviestimissä ja sosiaalisessa mediassa antamalla kyseisillä alustoilla tietoa tietyistä tutkimuksista tai esittelemällä oikeusasiamiehen muuta toimintaa.

Oikeusasiamiehen Twitter-tilin @EUOmbudsman seuraajamäärä kasvoi 16 prosenttia (seuraajia on nyt yli 19 000) vuosien 2016 ja 2017 välillä. Yksi suosituimmista twiiteistä oli twiitti, jossa todettiin, että komission sitoutuminen ainutlaatuisen ja ennennäkemättömään avoimuuteen brexitin yhteydessä oli ilahduttavaa. Muissa suosituissa twiiteissä käsiteltiin hyvän hallinnon palkinnon palkintojenjakotilaisuutta ja oikeusasiamiehen tutkimusta, jossa pyydettiin EKP:tä selvittämään osallistumistaan G30-ryhmän toimintaan. Toimisto laajensi sosiaalisen median käyttöään Mediumiin ja Instagramiin, minkä ansiosta oikeusasiamiehen työ tavoittaa uusia yleisöjä.

Toimisto jatkoi työtään verkkosivuston käyttäjäystävällisyyden parantamiseksi. Uusi verkkosivusto julkaistaan vuonna 2018.

Gundi Gadesmann

.@EUombudsman O'Reilly discusses #Council & #lobbying transparency and #ParadisePapers with Nordic journalists

Euroopan oikeusasiamies Emily O'Reilly keskustelelee pohjoismaisten toimittajien kanssa Euroopan unionin neuvostosta ja eturyhmätoiminnan avoimuudesta sekä Paratiisin paperit -tietovuodosta.

3.3 Suhteet EU:n toimielimiin

Euroopan oikeusasiamies tapaamisessa Euroopan parlamentin puhemiehen Antonio Tajanin kanssa.

3.3.1 Euroopan parlamentti

Vahva ja kestävä suhde Euroopan parlamenttiin on erittäin tärkeää Euroopan oikeusasiamiehelle. Euroopan parlamentti toimii kaikkien eurooppalaisten äänenä ja valitsee oikeusasiamiehen, joka auttaa Euroopan kansalaisia ja asukkaita EU:n hallintoon liittyvissä ongelmissa. Oikeusasiamies käytti puheenvuoron parlamentin täysistunnossa ja useissa parlamentin valiokunnissa vuoden aikana, ja toimiston henkilöstö edusti toimistoa usein parlamentin kokouksissa, kuulemistilaisuuksissa ja tapahtumissa. Oikeusasiamies tapasi vasta valitun parlamentin puhemiehen Antonio Tajanin ensimmäistä kertaa vuoden 2017 alkupuolella. Lisäksi hän tapasi useita Euroopan parlamentin jäseniä eri valiokunnista ja eri poliittisista ryhmistä.

Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan puheenjohtaja Cecilia Wikström vuoden 2017 Euroopan oikeusasiemiesten verkoston vuosikokouksessa.

3.3.2 Vetoomusvaliokunta

Vetoomusvaliokunta muodostaa vastuuvälillisyyden ja keskinäisen tuen vankan linkin oikeusasiamiehen ja Euroopan parlamentin välillä. Niiden vahva yhteistyö on erittäin tärkeää, jotta voitaisiin todella palvella kansalaisia, jotka esittävät huolensa toiselle niistä. Oikeusasiamies pitää suhdettaan vetoomusvaliokuntaan erittäin tärkeänä ja arvostaa antoisaa yhteistyötä. Vetoomusvaliokunnan puheenjohtajan Cecilia Wikströmin ja kaikkien valiokunnan jäsenten jatkuva tuki kannustaa oikeusasiamiestä työssä, jonka tarkoituksena on auttaa EU:n toimielimiä määrittämään hyvän hallinnon kultainen standardi.

3.3.3 Euroopan komissio

Euroopan komissio on EU:n toimeenpaneva elin sekä sen suurin toimielin. Sen työ vaikuttaa suoraan ja välillisesti miljoonien ihmisten elämään koko Euroopassa. Siksi ei olekaan yllättävää, että suuri prosenttiosuus oikeusasiamiehen saamista kanteluista liittyy komission työhön. Vuonna 2017 oikeusasiamies oli tyytyväinen voidessaan edistää useita toimenpiteitä, jotka komissio puheenjohtaja Junckerin johdolla toteutti parantaakseen sen jo lähtökohtaisesti korkeaa julkishallinnon tasoa. Useita haasteita on silti jäljellä. Komission ja oikeusasiamiehen avoin ja rehellinen työskentelysuhde auttaa parantamaan oikeusasiamiehen kantelujen käsittelyn tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Euroopan oikeusasiamies ja Frans Timmermans (sääntelyn parantamisesta, toimielinten välisistä suhteista, oikeusvaltioperiaatteista ja EU:n perusoikeuskirjasta vastaava Euroopan komission ensimmäinen varapuheenjohtaja).

3.3.4 Muut toimielimet, laitokset ja organisaatiot

Oikeusasiamies jatkaa tietysti myös tiiviiden suhteiden ylläpitämistä kaikkiin muihin EU:n toimielimiin, laitoksiin ja organisaatioihin. Vuonna 2017 oikeusasiamies piti tiiviisti yhteyttä muun muassa Euroopan tietosuojavaltuutettuun (EDPS), Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaan (ETSK), Euroopan unionin perusoikeusvirastoon (FRA), Euroopan keskuspankkiin (EKP), Euroopan investointipankkiin (EIP) ja tilintarkastustuomioistuimeen. Oikeusasiamiehen ”Kohti vuotta 2019” -strategiaan kuuluvat tärkeänä osa-alueena vahvat suhteet kaikkiin EU:n toimielimiin, elimiin ja virastoihin. Niiden avulla voidaan luoda avoimempaa ja palveluhenkisempää EU:n hallintoa kaikkien Euroopassa asuvien hyväksi.

EESC

.@EUombudsman in reply to Members: we have so much in common when it comes to fight for [#transparency](#), we should cooperate more! [#EESCplenary](#)

Euroopan oikeusasiamies vastaamassa ETSK:n jäsenille sen täysistunnossa: meillä on niin paljon yhteistä avoimuuden edistämässä, että meidän olisi tehtävä enemmän yhteistyötä.

3.3.5 YK:n vammaisyleissopimus

Oikeusasiamies muodostaa osan [EU-kehiksestä](#), jolla suojellaan, edistetään ja valvotaan [vammainen henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien vammaisyleissopimuksen](#) (CRPD) täytäntöönpanoa EU:n hallinnossa.

Oikeusasiamies jatkoi vuonna 2017 strategista tutkimustaan siitä, noudatetaanko [komission yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän](#) mukaisessa vammaisten henkilöiden kohtelussa vammaisyleissopimusta. Oikeusasiamiehen tutkintatiimi [piti kokouksen](#) komission kanssa saadakseen lisätietoja, ja marraskuussa oikeusasiamies käynnisti Euroopan vammaisfoorumiin (EDF) ja sellaisiin yhdistyksiin suunnatun [kuulemisen](#), joihin kuuluu EU:n henkilöstöä, jotka ovat vammaisia tai joiden perheenjäsenet ovat vammaisia.

European Blind Union

[@EUombudsman](#) opens strategic inquiry into accessibility of [@EU_Commission](#) websites & online tools [#a11y](#) [#CRPD](#)

Euroopan oikeusasiamies käynnistää strategisen tutkimuksen Euroopan komission verkkosivujen ja verkkotyökalujen esteettömyydestä.

Oikeusasiamies käynnisti heinäkuussa strategisen tutkimuksen komission hallinnoimiin verkkotyökaluihin ja [verkkosivustoihin pääsystä](#). Oikeusasiamies nosti esiin muun muassa seuraavat kysymykset: saavutettavuuden arviointi, helppolukuiset julkaisumuodot ja komission henkilöstön koulutus. Lokakuussa komissio sitoutui parantamaan verkkosivustoihinsa pääsyä. Komissio totesi esimerkiksi, että se voisi käynnistää pilottihankkeen [toimielinten yhteisestä portaalista](#), jotta joitakin yleistietoa EU:sta sisältäviä sivuja saataisiin helppolukuisen julkaisumuotoon. Komissio totesi myös, että se aikoi harkita pakollisia helppokäyttöisyyttä koskevia kursseja verkkosivujensa suunnittelijoille, kehittäjille ja ylläpitäjille.

Vuonna 2017 oikeusasiamies jatkoi työtä oman toimistonsa verkkosivuston saavutettavuuden ja käyttäjäystävällisyyden parantamiseksi. Ulkoinen toimeksisaaja arvioi, noudattaako oikeusasiamiehen verkkosivusto verkkosisällön saavutettavuusohjeita

(WCAG 2.0). Ohjeidenmukaisuuden tasoksi vahvistettiin AA (paras mahdollinen taso on AAA). Oikeusasiamies aikoo toistaa tämän arvioinnin kahden vuoden välein.

Oikeusasiamies julkaisi heinäkuussa verkkosivustollaan [lausunnon saavutettavuudesta](#). Siinä todetaan, mitkä verkkosivuston osat eivät ole saavutettavissa ja annetaan käyttäjille mahdollisuus pyytää saavutettavaa versiota ja tarjotaan palautemekanismi ongelmista ilmoittamista varten. Oikeusasiamiehen verkkosivuston uudistaminen tarjoaa mahdollisuuden noudattaa mahdollisimman monia AAA-tason vaatimuksia.

Oikeusasiamies sai esimerkiksi kantelun [vammaiisiin henkilöihin kohdistuvia stereotypioita](#) koskevasta asiasta, jossa tupakkatuotteiden käytöstä varoittavassa kuvassa oli pyörätuolissa oleva henkilö. Kuvan vieressä olevassa tekstissä todettiin, että tupakointi aiheuttaa halvauksia ja vammaisuutta. Oikeusasiamies totesi, että jatkossa olisi hyödyllistä kuulla asiaankuuluvia kansalaisyhteiskunnan ryhmiä valituista kuvista, ennen kuin kuvat julkaistaan.

Oikeusasiamiehen toimisto jatkoi työtään vammaisyleissopimuksesta tiedottamiseksi. Maaliskuussa oikeusasiamiehen, parlamentin ja Euroopan unionin perusoikeusviraston (FRA) edustajat isännöivät yhdessä julkisesti saatavilla olevaa verkkoseminaaria. Verkkoseminaari oli Euroopan unionin lainvalvontakoulutusviraston (CEPOL) järjestämä. Siinä selvennettiin, mitä vammaisyleissopimus merkitsee EU:n hallinnolle, ja esiteltiin sen täytäntöönpanon käytännön työkaluja. Joulukuussa oikeusasiamies [osallistui](#) neljänteen vammaisten henkilöiden Euroopan parlamenttiin.

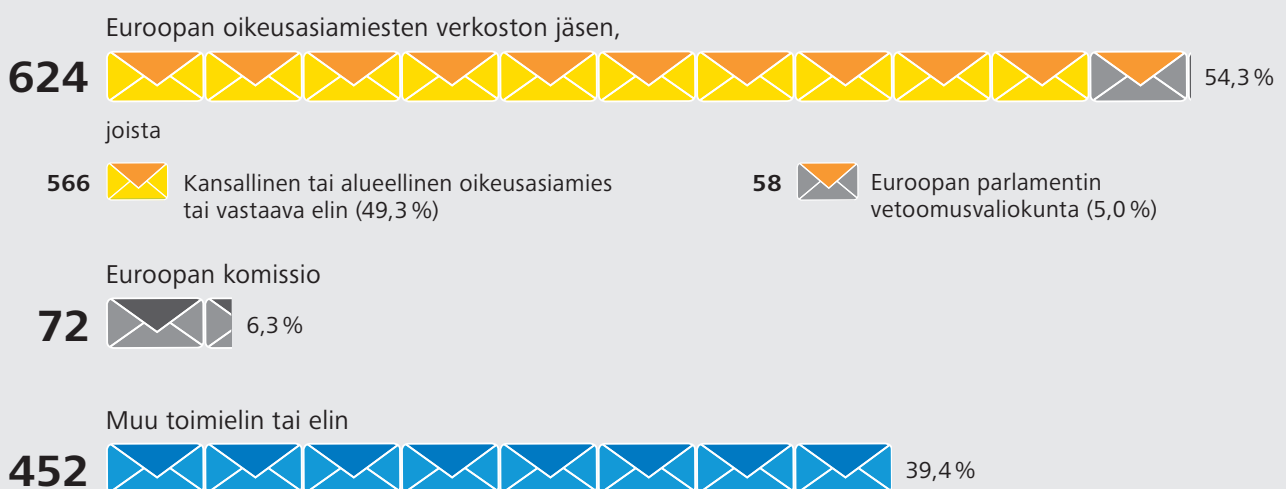

Euroopan oikeusasiamies puhuu neljännessä vammaisten henkilöiden Euroopan parlamentissa.

3.4 Euroopan oikeusasiamiesten verkosto

Muille toimielimille ja elimille siirretyt kantelut: kantelijat, joita oikeusasiamies neuvoi vuonna 2017 kääntymään toisen toimielimen tai elimen puoleen (yhteensä 1 148)

Huomautus: Joissakin tapauksissa oikeusasiamies antoi kantelijalle useammantyyppisiä neuvoja, joten prosenttiosuukien summa on siksi yli 100 %.

Vuosi 2017 oli tapahtumarikas Euroopan oikeusasiamiesten verkoston (ENO) jäsenille. Verkostoon kuuluu 96 toimistoa 36:ssa Euroopan valtiossa sekä Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta.

Verkoston päätaphtuma vuonna 2017 oli verkoston toinen vuosikokous, jonka Euroopan oikeusasiamies järjesti kesäkuussa Brysselissä. Kokoukseen osallistui koko verkosto, ja se oli avoin myös muille osallistujille, esimerkiksi Brysselissä toimiville sateenvarjoryhmille ja toimittajille. Yhteensä osallistujia oli noin 240.

Kokous ajoittui jälleen Euroopan unionin tärkeään historialliseen hetkeen: viime vuonna kokous pidettiin hieman ennen Yhdistyneen kuningaskunnan kansanäänestystä EU-jäsenyydestä, kun taas tänä vuonna brexit-neuvottelut alkoivat samaan aikaan kokouksen kanssa. Yksi esityslistan kohdista käsitelti

sitä, miten EU:n kansalaisille voidaan tarjota mahdollisimman paljon avoimuutta ja varmuutta brexitin yhteydessä. Epävarmuus brexitin jälkeisistä oikeuksista ja oikeus liikkua vapaasti olivat sellaisten kansalaisten päähuolenaiheita, joihin brexit vaikuttaa suoraan. Heitä ovat EU:ssa asuvat Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvat EU:n kansalaiset.

Kokouksessa käsiteltiin myös sitä, miten voidaan rakentaa osallistavia yhteiskuntia ja torjua näin populismia ja edistää integroitumista. Monet pitävät vuotta 2016 populismin vuonna. Kokouksessa käyty keskustelut kuitenkin osoittivat, että oikeusasiamiehet jatkavat työtä demokraattisiin elimiin kohdistuvan luottamuksen edistämiseksi ja populistisen narratiivin torjumiseksi. Oikeusasiamiehet osallistuvat muun muassa ihmisoikeusvelvoitteiden noudattamisen

Euroopan oikeusasiamiesten verkoston vuoden 2017 kokouksen ensimmäisen istunnon panelistit (vasemmalta oikealle): avoimen hallinnon kumppanuusohjelman toimitusjohtaja Sanjay Pradhan, Mechelenin (Belgia) kaupunginjohtaja Bart Somers, Ranskan oikeusasiamies Jacques Toubon, Saksan liittopäivien vetoomusvaliokunnan varapuheenjohtaja Gero Storjohann ja Euroopan oikeusasiamies Emily O'Reilly.

valvontaan turvapaikanhakijoiden pakkopalautusten yhteydessä, perheen yhdistämisen hakijoiden neuvontaan ja turvapaikanhakijoiden avustamiseen kielipetuksen saannissa ja viime kädessä työvoimaan integroitumisessa.

Kokouksen esityslistalla oli myös oikeusasiamiesten rooli avoimen hallinnon vahvistamisessa. Avoimella hallinnolla tarkoitetaan hallintokulttuuria, jota ohjaavat avoimuuden, vastuuvellisuuden ja osallistumisen periaatteet. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) ja Euroopan oikeusasiamiehen yhteisestä kyselystä on saatu alustavat tulokset. Kyselyyn oikeusasiamiesten roolista avoimessa hallinnossa osallistui 86 kansallisen ja sitä alemman tason oikeusasiamiehen toimistoa yhteensä 59 maasta ja alueelta eri puolilta maailmaa.

Shada Islam

Absolutely convinced of role of [#EU](#) ombudsmen in ensuring citizens' rights & transparent government [#ENO2017](#).

Täysin vakuuttunut EU:n oikeusasiamiesten roolista kansalaisten oikeuksien ja avoimen hallinnon varmistamisessa.

Kyselyssä havaittiin, että avoimen hallinnon periaatteet ovat juurtuneet syvälle oikeusasiamiesten käytäntöihin, vaikka harva tunnistaa niiden vaikutusta. Kyselyn tulokset julkaistaan kokonaisuudessaan syyskuussa 2018. Euroopan oikeusasiamiesten verkoston vuoden 2017 vuosijulkaisu *Network in Focus* sisältää kuitenkin jo kyselyn alustavat tulokset ja muut pääaiheet, joista keskusteltiin Brysselissä pidetyssä kokouksessa.

Syyskuussa oikeusasiamies ja komissio järjestivät yhdessä työpajan, jonka tavoitteena oli edistää komission sekä kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten yhteistyötä ja parantaa kansalaisten oikeuksien suojelua EU:n lainsäädännön mukaisesti. Käytännön ehdotuksiin kuului kunkin kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen toimivaltaa koskevan interaktiivisen oppaan laatiminen ja yhteistyön lisääminen EU:n lainsäädännön tulkinnan ja täytäntöönpanon alalla.

Euroopan oikeusasiamiesten verkosto kiinnitti edelleen huomiota rinnakkaisiin tutkimuksiin ja aloitteisiin oikeusasiamiesten toimistoissa yhteisesti kiinnostavissa asioissa. Heinäkuussa 2017 Euroopan oikeusasiamies käynnisti tutkimuksen siitä, miten komissio käsitteli Alankomaiden viranomaisia vastaan tehtyä rikkomuskantelua sen jälkeen, kun viranomaiset olivat

kieltäytyneet myöntämästä viisumia kantelijan puolisolle, joka on kolmannen maan kansalainen. Euroopan oikeusasiamies pyysi apua Alankomaiden kansalliselta oikeusasiamieheltä, joka ei löytänyt näyttöä siitä, että Alankomaiden maahanmuuttoviranomaiset soveltaisivat asiaa koskevia EU:n sääntöjä virheellisesti.

Vuonna 2017 Euroopan oikeusasiamies käsitteli kuutta uutta verkoston esittämää kysymystä. Yhdessä niistä Suomen oikeusasiamies halusi selvittää, vastaavatko rautatieliikenteen matkustajien oikeuksia koskevat EU:n säännöt vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaa Yhdistyneiden kansakuntien vammaisyleissopimusta (UNCRPD). Komissio vastasi, että säännöt ovat yleissopimuksen mukaisia, ja totesi, että se arvioi parhaillaan rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista annetun asetuksen vaikutuksia ja että se aikoo tarkastella asetusta uudelleen ja parantaa vammaisten tai liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksia rautatieliikenteessä EU:ssa.

Bulgarian oikeusasiamies toi esiin toisen kysymyksen, joka koski huonompilaatuisten tuotteiden markkinoinnista aiheutuvaa syrjintää Keski- ja Itä-Euroopan jäsenvaltioissa. Komissio vastasi, että se aikoi analysoida tiedot, joita se oli pyytänyt kuluttajansuojasta

Euroopan oikeusasiamiesten verkoston vuoden 2017 kokouksen ensimmäinen täysistunto.

vastaavilta kansallisilta viranomaisilta. Oikeusasiamies pyysi komissiota ilmoittamaan hänelle vuoden 2018 alussa asiassa saavutetusta edistyksestä.

Syyskuussa Tanskaan tekemällään vierailulla oikeusasiamies tapasi Tanskan oikeusasiamiehen sekä tanskalaisia poliitikkoja. Lisäksi hän puhui julkisissa tapahtumissa toimittajien, tutkijoiden ja muiden kiinnostuneiden henkilöiden kanssa EU:n avoimuuteen ja vastuuvollisuuteen liittyvästä työstään.

Aiemmin samana vuonna oikeusasiamies matkusti Berliiniin, jossa hän osallistui Saksan liittopäivien vetoomusvaliokunnan kokoukseen ja tapasi valtion ylempiä virkamiehiä, muun muassa Peter Altmaierin (kansliapäällikkö), ja keskusteli heidän kanssaan EU:n hallintoon liittyvistä asioista. Oikeusasiamies sai Schwarzkopf-säätiön myöntämän vuoden 2017 Schwarzkopf Europe -palkinnon, joka on aiemmin myönnetty Euroopan komission puheenjohtajalle Jean-Claude Junckerille ja Euroopan parlamentin entiselle puhemieselle Martin Schulzille.

Euroopan oikeusasiamies vuoden 2017 Schwarzkopf Europe -palkinnon vastaanottamisen jälkeen. Kuvassa oikeusasiamiehen kanssa ovat André Schmitz-Schwarzkopf (oikealla) ja Irlannin Berliini-suurlähettiläs Michael Collins (vasemmalla).

Gundi Gadesmann

Application of EU law, complaint handling - @EU_Commission and @EUombudsman seminar with representatives from national ombudsmen offices BXL

Euroopan komission ja Euroopan oikeusasiamiehen seminaari EU:n lainsäädännön soveltamisesta ja kantelujen käsittelystä. Seminaariin osallistui kansallisten oikeusasiamiehen toimistojen edustajia.

EU-Parlamentet i DK

"Great appetite for good quality journalism in era of fake news". @EUombudsman O'Reilly talking to DK journos in Aarhus #kveu #eudk

"Laadukkaalle journalismille on kysyntää valeuutisten aikakaudella", totesi Euroopan oikeusasiamies Emily O'Reilly vastatessaan tanskalaisille toimittajille Århusissa Tanskassa.

Kantelujen käsittely: miten oikeusasiamies auttaa

Euroopan oikeusasiamiehen tarkoituksena on auttaa yksittäisiä henkilöitä, tutkijoita, yrityksiä ja muita organisaatioita, joilla on EU:n hallintoon liittyviä ongelmia. Tavoitteena on, että heidän on mahdollisimman helppoa ottaa yhteyttä oikeusasiamieheen. Oikeusasiamies avustaa avuntarvitsijoita mahdollisimman joustavasti.

Oikeusasiamiehen uudet [täytäntöönpanosäännökset](#) paransivat kantelujen käsittelymenettelyn tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Tulossuuntautunut lähestymistapa on parantanut oikeusasiamiehen kansalaisille tarjoamaa palvelua, ja oikeusasiamiehen vaikutus vuonna 2017 on ollut sen ansiosta aiempaa suurempi.

Oikeusasiamiehen tapausten käsittelytiimi kattoi laajan valikoiman ongelmia ja avusti oikeusasiamieheen yhteyttä ottaneita tahoja EU:n kaikilla 24 virallisella kielellä. Kaikkien oikeusasiamiehelle kantelun tehneiden olisi saatava vastaanottoilmoitus kahdessa työpäivässä.

Jos kantelu johtaa tutkimukseen, tutkimuksen kesto riippuu erilaisista asioista, kuten tapauksen monimutkaisuudesta. Muiden EU:n toimielinten asiakirjoihin tutustumista koskevat kantelut ovat usein erityisen kiireellisiä. Siksi oikeusasiamies otti vuonna 2017 käyttöön uuden nopeutetun menettelyn näiden tapausten käsittelyä varten.

Euroopan oikeusasiamies ja sinä

FI

KUKA voi kääntyä Euroopan oikeusasiamiehen puoleen?

Kansalaiset, kansalaisjärjestöt, yhdistykset, yritykset, yliopistot, toimittajat

- jotka haluavat tehdä valituksen EU:n toimielimestä, toimistosta tai virastosta
- jotka ovat jo yrittäneet ratkaista ongelman kyseisen EU:n elimen kanssa
- jos asia ei ole yli kaksi vuotta vanha
- jos muita oikeudellisia toimia ei samanaikaisesti ole vireillä

Oikeusasiamies voi AUTTAA

- kun EU:n elimet toimivat epäoikeudenmukaisesti
- kun EU:n tarjouskilpailuissa tai sopimuksissa on ongelmia
- kun EU:lta saatava rahoitus on myöhässä
- kun oikeus tutustua asiakirjoihin on evätty
- kun EU:n elimet hoitavat asioita hitaasti
- kun on merkkejä salaisesta tai sääntöjenvastaisesta taustavaikuttamisesta

MITÄ Euroopan oikeusasiamies voi tehdä?

- Tutkii EU:n elimelle tekemäsi kantelun
- Auttaa löytämään oikeudenmukaisen ratkaisun ongelmaasi
- Antaa EU:n elimelle suosituksen
- Tarkistaa EU-asiakirjoja

MITEN otat yhteyttä Euroopan oikeusasiamieheen?

- Voit ottaa yhteyttä oikeusasiamieheen EU:n 24 virallisella kielellä
- Täytä kantelulomake verkossa. Se on helppoa. www.ombudsman.europa.eu

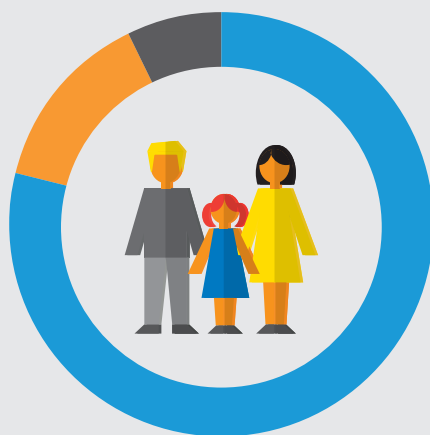
4.1 Kantelujen tyyppi ja lähde

4.1.1 Yhteenveto kanteluista ja strategisista tutkimuksista

Neuvot, kantelut ja tutkimukset vuonna 2017

15 837

Euroopan
oikeusasiamiehen
vuonna 2017 auttamaa
ihmistä

12 521

neuvoa annettiin oikeusasiamiehen
verkkosivuilla olevan vuorovaikuttamisen
oppaan kautta

2 181

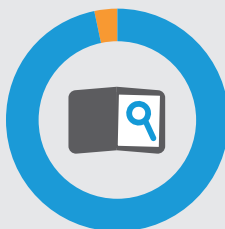
kantelua käsiteltiin vuonna 2017

1 135

tiedusteluun vastattiin oikeusasiamiehen
toimistosta

447

Euroopan
oikeusasiamiehen
vuonna 2017
käynnistämää
tutkimusta

433

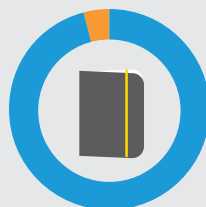
tutkimusta käynnistettiin kantelun
perusteella

14

oma-aloitteista tutkimusta käynnistettiin

363

Euroopan
oikeusasiamiehen
vuonna 2017
päättämää tutkimusta

348

kantelun perusteella käynnistettyä
tutkimusta päätettiin

15

oma-aloitteista tutkimusta päätettiin

Valtaosa oikeusasiamiehen toimiston työstä on kanteluihin perustuvia asioita. Oikeusasiamies tekee kuitenkin myös laajempia strategisia tutkimuksia ja aloitteita silloin, kun siihen on hänen mielestään perusteita. Oikeusasiamies käynnistää nämä tapaukset

omasta aloitteestaan, kun hän on havainnut järjestelmässä olevan ongelman, jonka tutkiminen on yleisen edun mukaista, tai kun hän on saanut yhden tai useamman kantelun asiasta, jolla on merkitystä järjestelmän kannalta.

Strateginen toiminta vuonna 2017

Vuonna 2017 käynnistetyt strategiset tutkimukset

esim. neuvoston avoimuus; entisiin komission jäseniin liittyvä pyörövi-ilmio; komission verkkosivustojen esteettömyys vammaisten kannalta; Euroopan lääkeviraston lääkkeiden arviointiin liittyviä hakemuksia edeltävä toiminta

Vuonna 2017 käynnistetyt strategiset aloitteet

(selvennyspyynnöt, epäviralliset tutkimukset)

esim. Eurooppa-neuvoston eturyhmätoiminnan avoimuus; brexitin avoimuus; eurooppalaisen kansalaisaloitteen parantaminen; julkinen tiedotus EU:n ja Turkin julkilausumasta; pyörövi-ilmioon liittyvät säännöt EU:n eri toimielimissä ja elimissä; ENO:n rinnakkainen aloite otsonikerrokseen liittyvistä säännöistä

4

4

8

6

Vuonna 2017 päätetyt strategiset tutkimukset

esim. asiantuntijaryhmien avoimuus; se, miten komissio käsittelee rikkomuskanteluja EU Pilot -hankkeen nojalla; viiveet kemikaalien testaamisessa, komission erityisneuvonantajien eturistiriitojen välttäminen

Vuonna 2017 päätetyt strategiset aloitteet

esim. komission verkkosivustojen esteettömyys vammaisten kannalta; EIP:n avoimuus; Euroopan finanssipoliittisen komitean avoimuus; eturistiriitojen torjuminen EIP:ssä; entinen komission puheenjohtaja Barroso ja pyörövi-ilmio; julkinen tiedotus EU:n ja Turkin julkilausumasta

Kantelujen määrä (Yellow circle)

Käynnistettyjen tutkimusten määrä (Blue circle)

Maa	Kantelujen määrä	Käynnistettyjen tutkimusten määrä
Alankomaat	58	21
Belgia	73	19
Englanti	122	19
Franska	124	29
Itävalta	41	9
Itävalta	134	73
Irlandi	60	19
Italia	123	41
Kroatia	29	3
Kreikka	49	14
Kypros	15	1
Latvia	10	2
Liettua	15	2
Liuksemburg	24	11
Malta	11	2
Portugali	78	8
Ranska	124	29
Ruotsi	22	4
Saksa	234	55
Slovakia	17	1
Slovenia	41	9
Suomi	41	9
Sveitsi	10	1
Tšekki	33	7
Unkari	78	14
Yhdistynyt kuningaskunta	122	19
Yhdysvallat	161	18
Yhteensä	22	1

161 18 Muut maat

22 1 Ei tiedossa

4.1.2 Oikeusasiamiehen toimivaltaan kuulumattomat kantelut

Euroopan oikeusasiamies saa monia kanteluja asioista, jotka eivät kuulu hänen toimivaltaansa. Useimmiten ne ovat asioita, jotka eivät koske EU:n toimielimen tai elimen toimintaa. Oikeusasiamiehen toimivaltaan eivät myöskään kuulu EU:n toimielimiä koskevat kantelut, joissa on kyse yksinomaan poliittisista kysymyksistä, lainsäädännöstä tai unionin tuomioistuimen tuomiovallan käytöstä.

Vuonna 2017 oikeusasiamies sai yli 1 300 kantelua, jotka eivät kuuluneet oikeusasiamiehen toimivaltaan. Eniten tällaisia kanteluja tuli Espanjasta, Puolasta ja Saksasta.

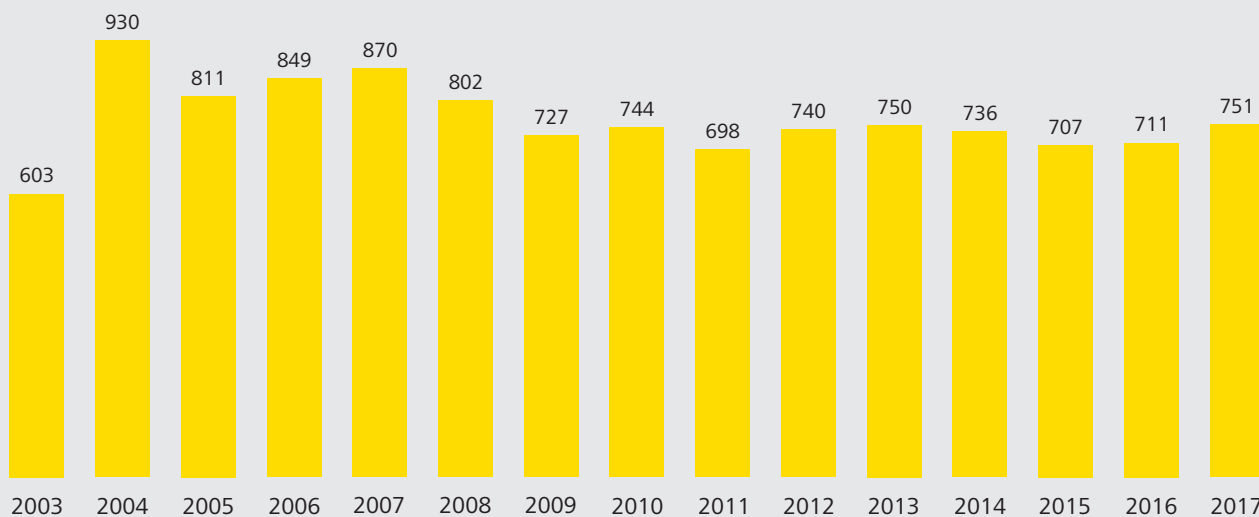
Näiden kantelujen kohteena oli pääasiassa kansallisia julkisia elimiä, kansallisia tai kansainvälisiä tuomioistuimia ja yksityisiä yhteisöjä. Toisinaan kantelut perustuvat virheelliseen käsitykseen siitä, että Euroopan oikeusasiamies on kansallisten oikeusasiamiesten yläpuolella oleva valituselin. Kantelut kattavat monia eri aloja. Toistuvia aiheita ovat kuluttajansuoja, verotus, sosiaaliturva ja terveydenhuolto sekä viime vuosina pankkeja koskevat kysymykset.

Apua tarvitsevat henkilöt saavat omalla kielellään vastauksen, jossa kerrotaan oikeusasiamiehen toimivallasta ja annetaan mahdollisuuksien mukaan neuvoja tai ohjataan heidät muihin elimiin, jotka saattavat osata auttaa.

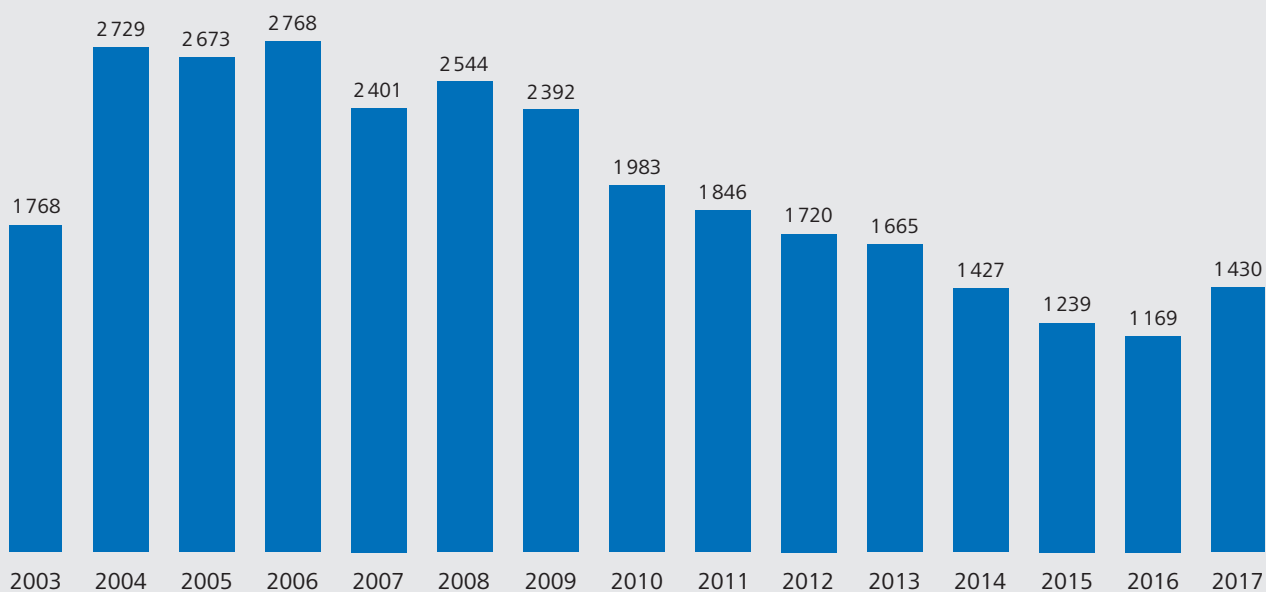
Oikeusasiamies neuvoo kantelijaa yleensä kääntymään Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan puoleen kanteluissa, joissa tuodaan esille tyytymättömyys EU:n lainsäädäntöön. Monimutkaisissa EU:n lainsäädännön täytäntöönpanokysymyksissä kantelijoita neuvotaan yleensä kääntymään Euroopan komission tai EU:n verkostojen, kuten SOLVIT-verkon tai Sinun Eurooppasi-neuvonnan puoleen. Kantelijoita voidaan myös ohjata viemään asiansa kansallisten oikeusasiamiesten käsiteltäväksi.

Vuonna 2017 paljon samantyyppisiä kanteluja esitettiin kahdesta aihepiiristä (yli kymmenen kantelua samasta aiheesta), jotka eivät kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan. Näitä aiheita olivat puolalaisen Euroopan parlamentin jäsenen naisista antamat lausunnot sekä Katalonian tapahtumat.

Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvien kantelujen määrä vuosina 2003–2017

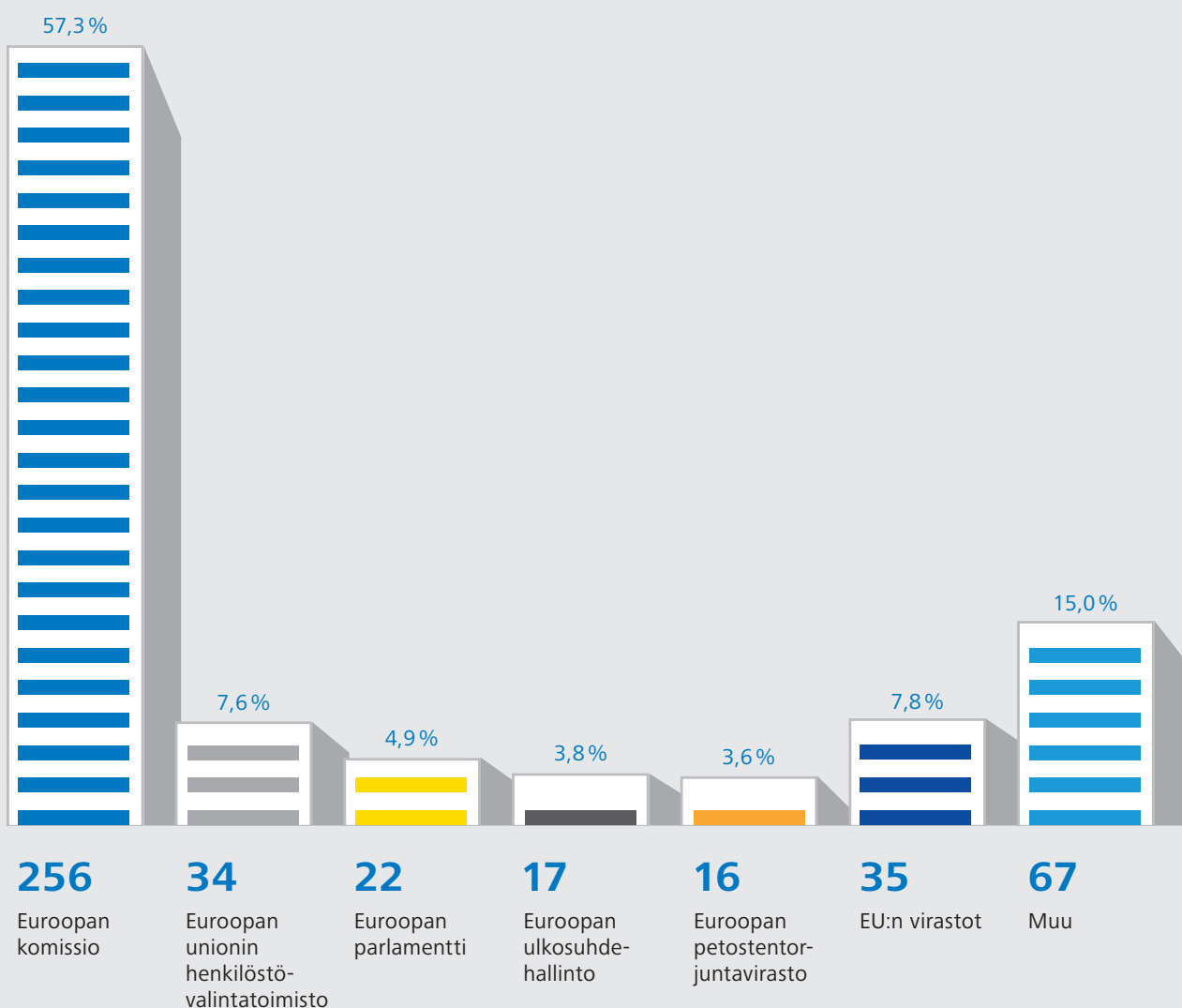
Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan kuulumattomien kantelujen määrä vuosina 2003–2017

4.2 Kantelun kohteena olleet toimielimet ja elimet

Euroopan oikeusasiamiehen vuonna 2017 tekemät tutkimukset koskivat seuraavia elimiä

4.3 Kantelujen aiheet

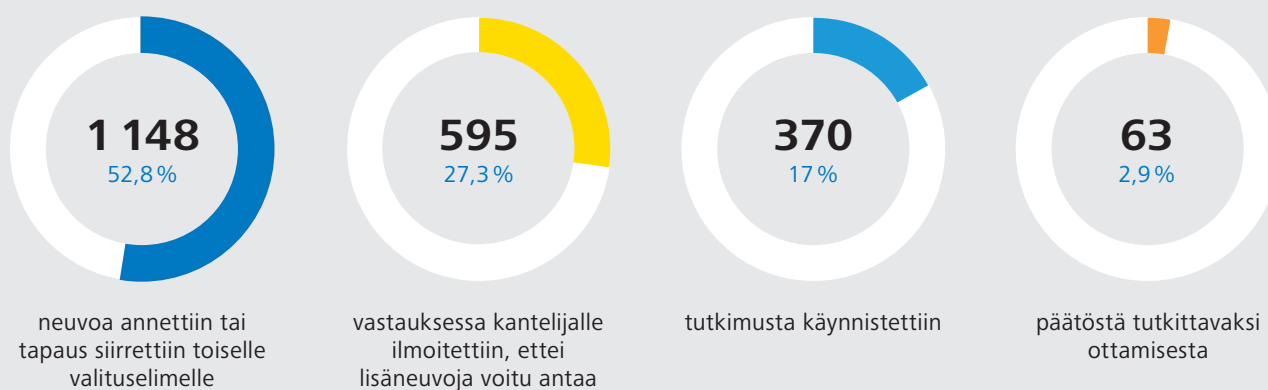
Euroopan oikeusasiamiehen vuonna 2017 päättämien tutkimusten aiheet

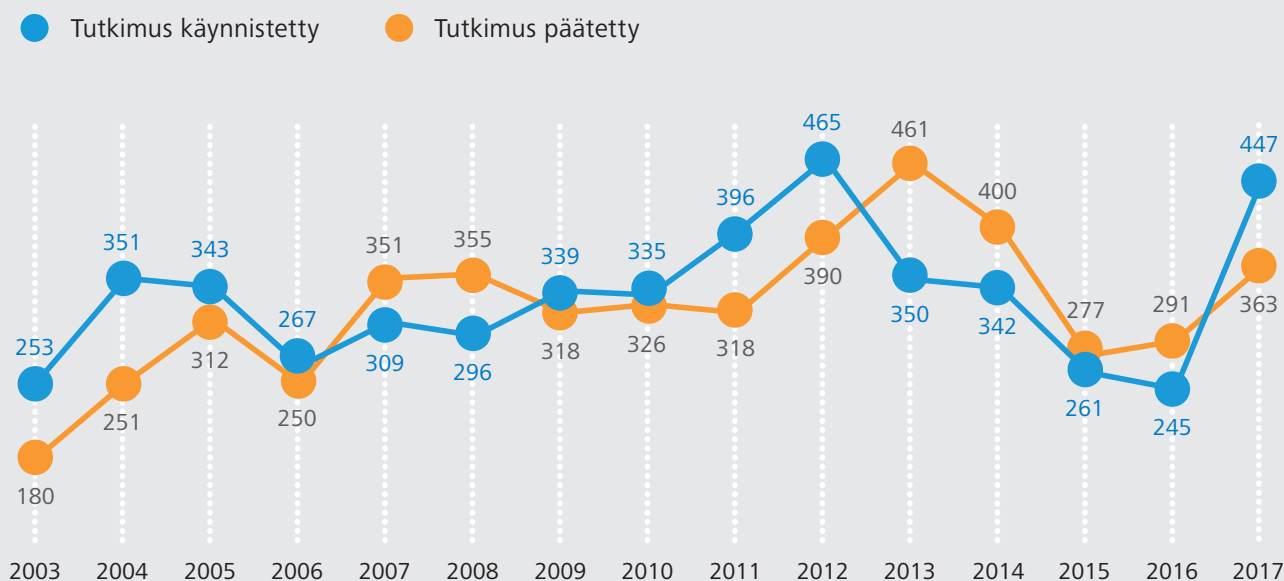
Huomautus: Joissakin tapauksissa oikeusasiamiehen päättämä tutkimus koski kahta tai useampaa aihetta. Prosenttiosuuksien summa on sen vuoksi suurempi kuin 100 prosenttia.

4.4 Tulokset

Vuonna 2017 saapuneiden kantelujen perusteella toteutetut Euroopan oikeusasiamiehen toimet

Euroopan oikeusasiamiehen tutkimusten määrän kehittyminen

Huomautus: Tutkimusten määrän lisäys vuonna 2017 johtuu osittain sekä kanteluiden määrän kasvusta että uusista täytäntöönpanosäännöksistä.

Euroopan oikeusasiamiehen vuonna 2017 päättämien tutkimusten tulokset

Toimielimen sopimat asiat, ratkaisu saavutettiin kokonaan tai osittain

166

45,7 %

Ei hallinnollista epäkohtaa

164

45,2 %

Lisätutkimukset eivät perusteltu

27

7,4 %

Hallinnollinen epäkohta

24

6,6 %

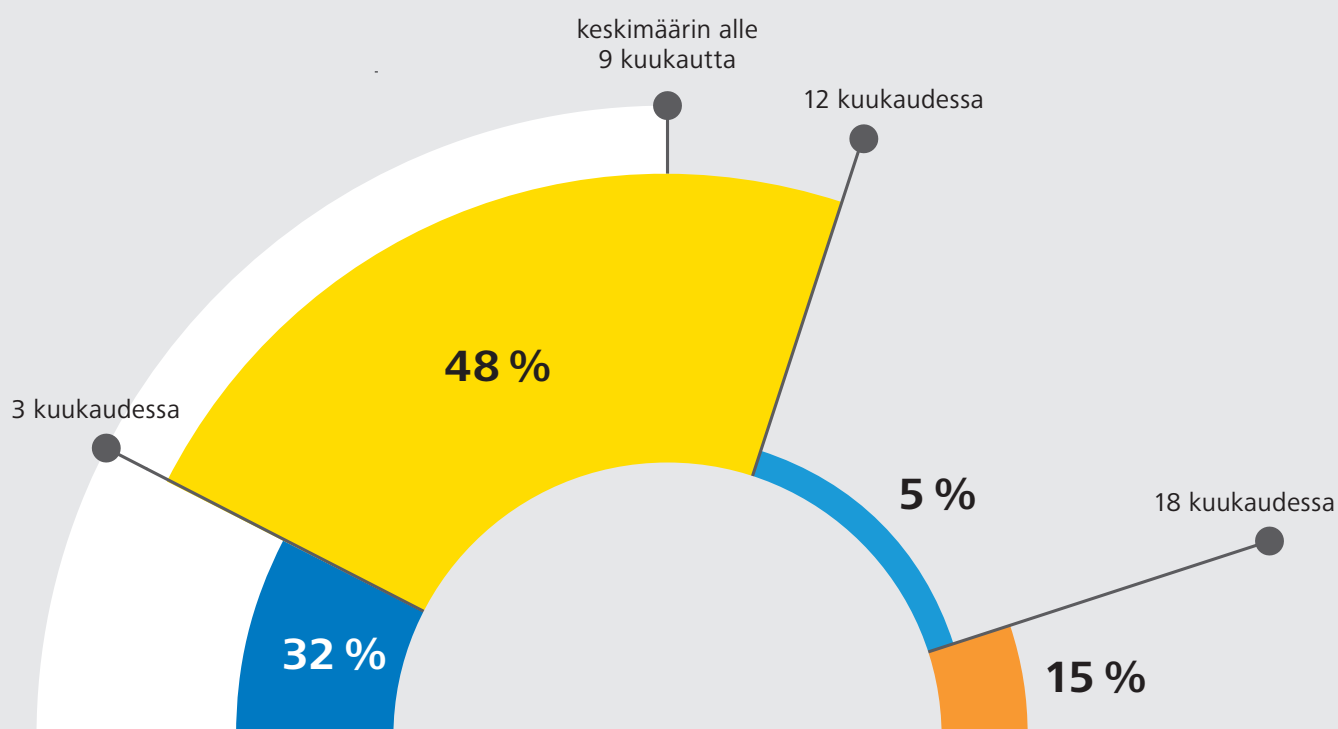
Muu

11

3,0 %

Huomautus: Joissakin tapauksissa oikeusasiamies päätti tutkimuksen kahdesta tai useammasta syystä. Prosenttiosuuksien summa on sen vuoksi suurempi kuin 100 prosenttia.

Euroopan oikeusasiamiehen vuonna 2017 päättämien tutkimusten pituus

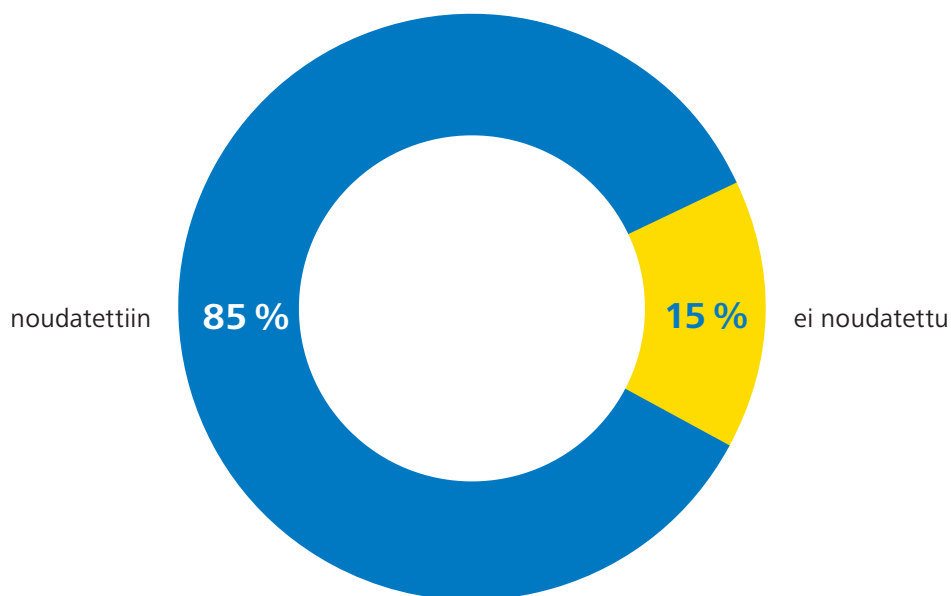

- tapauksista saatiin päätökseen 3 kuukaudessa
- tapauksista saatiin päätökseen 3–12 kuukaudessa
- tapauksista saatiin päätökseen 12–18 kuukaudessa
- tapauksista saatiin päätökseen yli 18 kuukaudessa¹

1. Joissakin monimutkaisissa tapauksissa tarvitaan useita kantelijan ja asianomaisen toimielimen kuulemisia. Uusien täytäntöönpanosäännösten odotetaan kuitenkin lyhentävän tutkimusten kestoa.

4.5 Oikeusasiamiehen ehdotusten noudattaminen

Oikeusasiamiehen ehdotusten noudattaminen vuonna 2016

Oikeusasiamies on kuutena viime vuonna julkaissut vuosittain kattavan selvityksen siitä, miten EU:n toimielimet ovat noudattaneet EU:n hallinnon parantamista koskevia oikeusasiamiehen ehdotuksia. Nämä ehdotukset annetaan ratkaisuina, suosituksina, kriittisinä huomautuksina ja lisähuomautuksina. Noudattamistaso on keskeinen tekijä mitattaessa oikeusasiamiehen työn vaikutusta ja merkitystä.

[Kertomuksesta "Putting it Right? – How the EU institutions responded to the Ombudsman in 2016"](#) (Tilanne korjattu? Näin EU:n toimielimet vastasivat oikeusasiamiehelle vuonna 2016) käy ilmi, että EU:n toimielimet noudattivat oikeusasiamiehen suosituksia 85-prosenttisesti. Tilanne on parantunut

hieman vuodesta 2015, jolloin luku oli 83 prosenttia. Kaikkiaan 14 tutkitusta toimielimestä 11 sai tulokseksi 100 prosenttia. Komissio, jonka osuus on suurin kaikista oikeusasiamiehen tekemistä tutkimuksista, sai tulokseksi 77 prosenttia. Kertomuksen mukaan suosituksia noudatetaan vaihtelevasti eri toimielimissä: osa toimielimistä sai tulokseksi täydet 100 prosenttia, heikoimmassa tapauksessa tulos oli 77 prosenttia (parannusta 33 prosentista vuonna 2015). Esimerkiksi Euroopan ulkosuhdehallinto, Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan lääkevirasto (EMA) noudattivat suosituksia 100-prosenttisesti.

Vuotta 2017 koskeva kertomus on saatavilla vuoden 2018 lopulla.

5

Resurssit

5.1 Talousarvio

Oikeusasiamiehen talousarvio on EU:n talousarvion itsenäinen pääluokka. Talousarvio jakautuu kolmeen osastoon. Osastoon 1 sisältyvät palkat, korvaukset ja muut henkilöstöön liittyvät menot. Osastoon 2 sisältyvät kiinteistöt, kalustot, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot. Osastoon 3 sisältyvät toimiston yleisistä tehtävistä aiheutuvat menot. Vuonna 2017 talousarvion mukaisia määrärahoja oli 10 905 441 euroa.

Tehokkaan varainhoidon varmistamiseksi oikeusasiamiehen sisäinen tarkastaja tarkastaa määraajoin toimiston sisäiset valvontajärjestelmät ja sen varainkäytön. Kuten muidenkin EU:n toimielinten tapauksessa, Euroopan tilintarkastustuomioistuim tarkastaa myös oikeusasiamiehen toimiston tilit.

5.2 Resurssien käyttö

Oikeusasiamies laatii joka vuosi [vuotuisen hallintosuunnitelman](#), jossa määritellään konkreettiset toimet, jotka on toteutettava toimiston tavoitteiden ja painopisteiden saavuttamiseksi. Vuoden 2017 hallintosuunnitelma on kolmas suunnitelma, joka perustuu Euroopan oikeusasiamiehen viisivuotiseen strategiaan "[Kohti vuotta 2019](#)".

Oikeusasiamiehen toimistossa työskentelee erittäin pätevä ja kielitaitoinen henkilöstö. Näin varmistetaan, että se voi hoitaa hallinnollisia epäkohtia koskevat kantelut 24:llä EU:n virallisella kielellä ja lisätä tietoisuutta oikeusasiamiehen työstä. Vuonna 2017 oikeusasiamiehen toimistossa oli 81 työntekijää.

Täydellinen ja säännöllisesti päivitettävä henkilöstöluettelo sekä yksityiskohtaista tietoa oikeusasiamiehen toimiston organisaatorakenteesta ja kunkin yksikön tehtävistä on saatavilla [oikeusasiamiehen verkkosivustolla](#).

Näin otat yhteyttä
Euroopan
oikeusasiamieheen

Soita

+33 388172313

Lähetä sähköpostia

eo@ombudsman.europa.eu

Toimistot

Käy verkossa

Verkkosivusto: www.ombudsman.europa.eu

Twitter: twitter.com/EUombudsman

Google+: plus.google.com/101520878267293271723

LinkedIn: www.linkedin.com/company/272026

YouTube: www.youtube.com/eotubes

Strasbourg

Postiosoite

Médiateur européen
1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F-67001 Strasbourg Cedex

Käyntiosoite

Bâtiment Václav Havel (HAV)
Allée Spach
F-67070 Strasbourg

Bryssel

Postiosoite

Médiateur européen
Rue Wiertz
B-1047 Bruxelles

Käyntiosoite

Montoyer-Science (MTS)
30 rue Montoyer
B-1000 Bruxelles

Tämä vuosikertomus on julkaistu internetissä osoitteessa

www.ombudsman.europa.eu

© Euroopan unioni, 2018

Kaikki valokuvat ja kuvat © Euroopan unioni, paitsi kansikuva (© AlxeyPnferov / iStock).

Jäljentäminen opetustarkoituksessa ja muussa ei-kaupallisessa tarkoituksessa on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Käytetyt kirjasimet: FrutigerNext.

Print	ISBN 978-92-846-2751-6	ISSN 1680-3833	doi:10.2869/99668	QK-AA-18-001-FI-C
HTML		ISSN 1680-3949	doi:10.2869/988091	QK-AA-18-001-FI-Q
PDF	ISBN 978-92-846-2748-6	ISSN 1680-3949	doi:10.2869/010055	QK-AA-18-001-FI-N

Ota yhteyttä Euroopan oikeusasiamiehen toimistoon,
jos tarvitset tämän julkaisun suurennetulla tekstillä.

